

● Ø. Skovgård
Nexøvej 72
3720 Aakirkeby

BORNHOLMS
REGIONSKOMMUNE

Kolofon: Bornholms Regionskommune; November 2007

Udarbejdet af:	Teknik & Miljø
Layout & Tryk:	Teknik & Miljø
Journalnummer:	01.01.05P19-0005
Sagsbehandler:	Helle Thers
Kortbilag:	Kort & Matrikelstyrelsen

Ø. Skovgård

Ø. Skovgård
Nexøvej 72
3720 Aakirkeby
Ejendomsnummer: 4000250753
CHR nr. 85512
CVR nr. 15369310
P-nr. 1000911390
Mobilnr. 40460693
E-mail: graveregaard@mail.dk

Miljøgodkendelse til

Ø. Skovgård

Godkendelses dato: 10-11-2007

November 2007

Indholdsfortegnelse

Miljøgodkendelse til Ø. Skovgård.....	7
1 Generelle vilkår.....	7
1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning.....	7
1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion.....	8
1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen.....	8
2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget.....	9
2.1 Staldinventar- og drift.....	9
2.2 Ventilation.....	9
2.3. Rengøring af staldanlæg.....	9
2.4 Ammoniakreducerende teknologi.....	9
Gyllekøling.....	9
Teltoverdækning på gyllebeholder.....	9
2.5Lugt.....	10
2.6 Gødningsoptbevaring.....	10
2.7 Gyllehåndtering.....	10
2.8 Teknikker til gyllehåndtering.....	10
Gylseparationsanlæg.....	10
2.9 Spildevand og overfladevand.....	11
2.10 Uheld og risici.....	11
2.11 Støjkilder.....	11
2.12 Skadedyr.....	12
2.13 Støv.....	12
2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier.....	12
Olie.....	12
Affald.....	13
Sprøjtemidler og medicin.....	13
2 Vilkår vedrørende udbringningsarealer.....	14
4 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi.....	14
5 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol.....	14
Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse.....	15

6. Beskrivelse af produktionsanlægget og bedriftens arealer	15
6.1 Ansøger og ejerforhold	15
6.2 Husdyrbruget.....	15
6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	15
6.3.1 Landskabelig placering af Ø. Skovgård	15
6.3.2 Ø. Skovgårds placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.....	15
6.4. Ejendommens bygningsanlæg	16
6.4.1 Produktionsanlægget	16
6.5 Ejendommens husdyrhold.....	17
6.6 Opbevaringskapacitet.....	17
6.6.1 Produktion af husdyrgødning.....	17
6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg	18
6.7 Bedriftens landbrugsjord.....	18
6.7.1 Harmoniareal.....	19
6.7.2 Areal krav	19
7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug.....	21
7.1 Energi.....	21
7.1.1 El	21
7.1.2 Fyrings-/dieselolie og biobrændsel	21
7.2 Vand	21
7.3 Gødning	21
7.3.1 Husdyrgødning.....	22
7.4 Foder og foderopbevaring.....	22
7.5 Såsæd.....	22
7.6 Kemikalier og pesticider.....	22
8 Forventede reststoffer og emission fra anlægget	22
8.1 Husdyrgødning	22
8.2 Kvælstofudvaskning	23
8.2.1 Overfladevand - Nitratklasse.....	23
8.2.2. Grundvand - nitratfølsomt område	23
8.3 Fosfor	23
8.4 Ammoniakfordampning.....	23
8.5 Lugtemission	24
8.5.1 Vedvarende lugtkilder.....	24
8.5.2 Periodiske lugtkilder.....	24

8.6 Støvemission.....	25
8.7 Støjkilder	25
8.7.1 Vedvarende støjkilder	25
8.7.2 Periodiske støjkilder	25
8.8 Lys	25
8.9 Transport.....	25
8.9.1 Intern transport.....	26
8.9.2 Ekstern transport.....	26
8.10 Fluer og skadedyr	26
8.11 Spildevand	26
8.12 Affald.....	27
8.12.1 Olie- og kemikalieaffald.....	27
8.12.2 Animalsk affald	27
9 Risici.....	27
10 Egenkontrol	28
11 Husdyrbrugets ophør.....	28
Vurderinger.....	28
12 Vurdering af produktions miljøpåvirkning	28
12.1 Kvælstofpåvirkning.....	28
12.1.1 Overfladevand.....	28
12.1.2 Grundvand	29
12.1.3 Vandløb og søer.....	29
12.2 Fosforudledning	29
12.3 Ammoniakdeposition til naturarealer.....	30
12.4 Pesticidpåvirkning.....	31
12.5 Påvirkning af bilag IV arter	31
13 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering.....	31
14 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener	32
15 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik	33
16 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier.....	33

17	Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget.....	34
18	Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse	34
18.1	Alternative løsninger.....	34
18.2.	0-alternativ	36
19	Afværgeforanstaltninger	37
19.1	Tekniske foranstaltninger	37
19.2	Fodermæssige forhold	37
19.3	Håndtering af husdyrgødning	37
19.4	Beplantninger	38
20	Samlet konkluderende vurdering.....	38
21	Generelle forhold.....	38
21.1	Tidligere offentliggørelser	38
21.2	Offentlig høring af forslag til miljøgodkendelse til Ø. Skovgård.....	39
Bilag 1	– Udspretningsarealer til Ø. Skovgård.....	40
Bilag 2	☐ Udspretningsarealer ved Nygård	42
Bilag 3	– Anlægstegning	43
Bilag 4	– Kort som viser transportveje.....	44
Bilag 5	☐ Plantelister og vurderinger.....	45
Bilag 6	☐ Beredskabsplan.....	68
Bilag 7	☐ Modtagne indlæg i 1. offentlighedsfase.....	81
Bilag 8	☐ Modtagne indlæg i 2. offentlighedsfase.....	82

Miljøgodkendelse til Ø. Skovgård

Bornholms Regionskommune giver hermed godkendelse i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt tilhørende bekendtgørelse nr. 648 af 18. juli 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug og bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Svineproduktionen på Ø. Skovgård kan udvides fra 4000 slagtesvin (30-102 kg) til 12.000 slagtesvin (30-107 kg), hvilket svarer til en udvidelse fra 114,29 dyreenheder (DE) til 372,9 DE.

I forbindelse med udvidelsen på Ø. Skovgård opføres der et nyt staldanlæg på 3746 m², en gylletank på ca. 3500 m³ med fastoverdækning og to kornsiloer samt en vaskeplads.

Al gylle separeres med et mobilt Kemira anlæg og den faste gyllefraktion leveres til Biokraft A/S.

1 Generelle vilkår

Denne godkendelse omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Ø. Skovgård, Nexøvej 72, 3720 Aakirkeby. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktion vedrørende CHR nr. 82516 og ejendommen er desuden tilknyttet CVR nr. 15369310 samt P-nummer 1000911390.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med ”udnyttet” menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være opfyldt 2 år efter meddelelsen af godkendelse.

Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når besætningen er nået op på 372,9 dyreenheder
- Besætningens/produktionens størrelse den 10-11-2009 (2 år efter godkendelsens dato)

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb 10. november 2015. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 stk. 2.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2015.

Denne godkendelse skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til husdyrbruget.

1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning

1.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.

- 1.1.2 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikre at stier holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene. Klimatiske forhold fx meget høje temperaturer kan medføre at grise gøder i et større areal af stien.
- 1.1.3 Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spil undgås i videst muligt omfang.
- 1.1.4 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion

- 1.2.1 Svinebruget tillades drevet med en produktion på maksimalt 372,9 dyreenheder (DE), svarende til 12.000 stk slagtesvin (30-107 kg) årligt. Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal dyreenheder på 372,9 DE ikke overskrides. Vægtgrænsen kan øges dog må grisenes gennemsnitsvægt ikke overstige 70 kg og antallet af dyreenheder på ejendommen på ikke overstige 372,9 DE.

1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen

- 1.3.1 Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommune inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.
- 1.3.2 De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Godkendelsens forudsætninger (miljøteknisk beskrivelse) og miljøvurderingen tager udgangspunkt i de udbringningsarealer, der fremgår af kortbilag 1. Det samlede udspretningsareal udgør 321,45 ha, se tabel 1. Der må udbringes husdyrgødning på de arealer på den pågældende bedrift som fremgår af bilag 1.

Tabel 1: Udspretningsarealer til produktionen på Ø. Skovgård

Ejerforhold	Adresse	Matrikel + matrikulært areal	Areal til udspretning i alt (ha)
Ejet	Ø. Skovgård Nexøvej 72, 3720 Aakirkeby	15a mfl. Aaker (138,6972 ha)	99,86
Ejet	Kattesletsgård Rønnevej 70B, 3720 Nexø	47a mfl. Bodilsker (32,2753 ha)	23,26
Ejet	Graveregård Brandsgårdsvejen 5, 3730 Nexø	55a mfl. Povlsker (27,5855 ha)	25,15
Ejet	Lausvang Aspesvej 14, 3751 Østermarie	55c mfl. Østermarie (69,2761 ha)	66,83
Forpagtet	Lillegård Kattesletsvejen 1, 3730 Nexø	9a mfl. Bodilsker (69,2761 ha)	14,44
Forpagtet	Aspesvej 3, 3751 Østermarie	47a mfl. Østermarie (43,8732 ha)	28,79
Forpagtet *	Nygaard Kyndegårdsvej 15, 3700 Rønne	63f mfl. Nyker (30,9623 ha)	29,40

Husdyrgødningssaftale	Nexøvej 41, 3720 Aakirkeby	15c mfl. Aaker (15,9856 ha)	9,50
Husdyrgødningssaftale	Slettegårdsvejen 4, 3730 Nexø	42m mfl. Povlsker (11,0955 ha)	10,00
Husdyrgødningssaftale	Aspesvej 24, 3751 Østermarie	56a mfl. Østermarie	14,22
I alt			321,45

*) Dette areal vil kun blive anvendt som udspretningsareal såfremt der fraføres mindre mængder N end forudsat med den faste fraktion og/eller produktionen på Lausvang bliver større end forventet.

- 1.3.3 Ændringer af udspretningsarealet, skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de nuværende. Fristen for anmeldelse af nye arealer er 1. August forud for det planår arealerne ønskes anvendt.

2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget

2.1 Staldinventar- og drift

- 2.1.1 Der skal være etableret overbrusningsanlæg ELLER højtryksanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.

I stalde til smågrise, avls- og slagtesvin taget i brug efter 1. juli 2000 er det et lovkrav, at der til grise over 20 kg opsættes overbrusning eller andre foranstaltninger, der giver grisene mulighed for køling. (§ 4 i lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin).

2.2 Ventilation

- 2.2.1 Ventilatorer skal renholdes og rengøres inden hver indsætning af nyt hold dyr. Nævnte skal fremgå af egenkontrol journal.

2.3 Rengøring af staldanlæg

- 2.3.1 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

2.4 Ammoniakreducerende teknologi

Gyllekøling

- 2.4.1 Der skal være en timetæller på varmepumpen. Gennemsnitlig skal der være en driftstid på 51% af året, svarende til minimum en drifttid på minimum 4450 timer pr. år.

Teltoverdækning på gyllebeholder

- 2.4.2 Der skal etableres fastoverdækning på både eksisterende gyllebeholder på 2553 m³ og den nye gyllebeholder på ca. 3500 m³.

- 2.4.3 Efter endt omrøring og udkørsel fra gyllebeholderene, som har fast overdækning i form af telt, skal teltet lukkes igen umiddelbart efter. Skader på den faste overdækning skal repareres, således overdækningen er helt tæt.

2.5 Lugt

- 2.5.1 Det må maks anvendes 3000 stipladser (3000 dyr ad gangen) i ny stald og 180 stipladser (180 dyr ad gangen) i de eksisterende stalde, således at lugtkravene kan overholdes. Det skal dog nævnes, at såfremt alle 12.000 slagtesvine kan produceres i det nye staldanlæg, kan dette ske, idet dette også vil kunne sikre at alle lovkrav overholdes.
- 2.5.1 Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

2.6 Gødningsopbevaring

- 2.6.1 Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget

2.7 Gyllehåndtering

- 2.7.1 Ved håndtering af gylle gennem ikke-faste installationer, der ikke lever op til § 18 i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., skal dette foretages under konstant opsyn, således at evt. brud straks opdages og pumpningen i så fald afbrydes.
- 2.7.2 Såfremt der ved gyllebeholder eller gyllelagune er etableret fast pumpeudstyr, skal elinstallationen indrettes, så at pumpen ikke kan startes utilsigtet.
- 2.7.3 Hvis der er monteret fjernbetjent pumpeudstyr på gyllebeholder eller gyllelagune, skal der være monteret en anordning, der sikrer at pumpen slår fra automatisk, når der er pumpet, hvad der svarer til indholdet af en gyllevogn. Der kan alternativt etableres en anordning, som sikrer, at pumpen kun kan startes, når der står en gyllevogn under udløbet - og der kun kan pumpes en mængde svarende til en gyllevognfuld.

2.8 Teknikker til gyllehåndtering

Gylleseparationsanlæg

- 2.8.1 Hvis driftsforstyrrelser på Biokraft A/S medfører, at fiberfraktionen fra gyllen ikke kan leveres til biogasanlægget i de forudsatte mængder, skal ejendommens driftsansvarlige skriftligt overfor tilsynsmyndigheden redegøre for, hvorledes det vil blive sikret at såvel opbevaring som borstskaffelse af den overskydende husdyrgødningsmængde sker under overholdelse af reglerne i Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder.

2.9 Spildevand og overfladevand

- 2.9.1 Tagvand kan ledes direkte til vandløb eller sø. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer skal passere et veldimensioneret sandfang inden udledning til dræn, vandløb eller sø (kræver særskilt tilladelse).
- 2.9.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning i bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).
- 2.9.3 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn, dog skal vandet forinden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og en godkendt olieudskiller.
- 2.9.4 Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjte skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

2.10 Uheld og risici

- 2.10.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448/114
- 2.10.2 Der er udarbejdet en beredskabsplan for Ø. Skovgård, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes så oplysningerne i den altid er opdateret.
- 2.10.3 Såfremt planen ikke forelægger på tidspunktet, hvor godkendelsen meddeles, skal den indsendes til tilsynsmyndigheden senest én måned efter meddelelse af godkendelsen.

2.11 Støjkluder

- 2.11.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag Kl 7-18 (8 timer) Lørdag Kl 7-14 (7 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 timer) Lørdag Kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 22-7 (½ timer)	Alle dage Kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

- 2.11.2 Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
- 2.11.3 Virksomheden skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår nr. 2.11.1 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

I våde høst år kan behovet for tørring af korn og andre afgrøder være så stort, at det er nødvendigt at lade blæserne køre i døgndrift. Særligt ved køling af korn kan det være nødvendigt at gøre det om natten, da temperaturen om dagen er for høj til, at der kan køles.

2.12 Skadedyr

- 2.12.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 2.12.2 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

2.13 Støv

- 2.13.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier

Olie

- 2.14.1 Olietanke skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og som minimum være overdækket med et halvtæg.
- 2.14.2 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.14.3 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.14.4 Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

Affald

2.14.5 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.

2.14.6 Affald skal opbevares og bortskaffes efter BOFA's regulativer.

2.14.7 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af BOFA's affaldsregulativ (haveaffald)

2.14.8 Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Affaldet skal bortskaffes efter BOFA's regulativer.

2.14.9 Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe og disse skal hæves fra jorden, således at der er luftcirkulation under kadaverne) eller lignende og placeres på afhentningsplads ved privatvejen med udkørsel ved Rågelund Nexøvej 78, 3730 Nexø, således at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.

2.14.10 Affald bør sorteres i containere opstillet på ejendommen.

2.14.11 Olie- og kemikalieaffald skal opbevares i egnet emballage og skal stå på støbt areal. Oplagspladsen skal være under tag.

Sprøjtemidler og medicin

2.14.12 Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som "særligt affald" og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.

2.14.13 Lægemedelrester og brugte kanyler skal bortskaffes via autoriserede kanaler som fx kommunale modtageordninger. Ved særlige forholdsregler for bortskaffelse af lægemidler, vil det fremgå af indlægssedlen i pakningen.

2.14.14 Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opslugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

2.14.15 Medicinrester og rester af sprøjtemidler samt emballage skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald, herunder reglerne om olie- og kemikalieaffald.

2 Vilkår vedrørende udbringningsarealer

3.1 Ifølge udvaskningsberegninger er der forudsat nedsat forbrug af handelsgødning. Kvælstofnormen er reduceret med 1%. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år fx i form af kopier af indsendte gødningsregnskaber eller ansøgninger vedrørende enkeltbetalingsordningen.

4 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi

4.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaring.

4.2 Ved erstatning af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at erstatningen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

4.3 Anlæg der er særligt energiforbrugende, fx ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

5 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol

5.1 På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.

5.2 Der skal føres journal over dato og aktivitet vedr. udspreddning af gylle og sprøjtning i marken. Journalen skal kunne forevises på forlangende af tilsynsmyndigheden.

5.3 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

5.4 Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

5.5 Dokumentation i form af forpagtnings- og overførelsesaftaler om husdyrgødning (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse

6. Beskrivelse af produktionsanlægget og bedriftens arealer

6.1 Ansøger og ejerforhold

Ø.Skovgård, Nexøvej 72, 3720 Aakirkeby ejes og drives af Kim Kure Olssen. Ejendommen drives som en konventionel slagtesvineproduktion med tilknyttet plantavl. Udover Ø. Skovgård ejer og driver Kim Kure Olssen Graveregård, Brandsgårdsvejen 5 og Kattesletsgård, Rønnevej 70B, 3730 Nexø og Lausvang, Aspesvej 5, 3751 Østermarie. På Lauvang og Graveregård er der også husdyrproduktion, når der er fuld produktion på Ø. Skovgård, vil produktionen på Graveregård dog blive afviklet.

6.2 Husdyrbruget

Den nuværende besætning er på 4000 slagtesvin (30-102 kg), svarende til 114,29 DE. Det ønskes at udvide produktionen til 12.000 slagtesvin (30-107 kg) svarende til 372,9 DE.

6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Ø. Skovgård er placeret i landzone ca. 4,7 km øst for byzonen til Aakirkeby og ca. 3,4 km nord for Pedersker by som angivet i Regionkommuneplan 2005. Der er ingen samlede bebyggelse i nærheden af Ø. Skovgård. I området omkring Ø. Skovgård er der ingen områder i landzone, som i lokalplaner er udlagt til boligformål, blandet bolig eller erhverv.

Alle generelle afstandskrav i henhold til Bekendtgørelse 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. er opfyldt.

6.3.1 Landskabelig placering af Ø. Skovgård

Landskabeligt er Ø. Skovgård placeret for enden af en privatvej, som grænser op til Nexøvej, der er en offentligvej. Gårdens stuehus er placeret mod nord og omgivet af en nordvendt have. Syd for den oprindelige ejendom ligger en maskinhal. Den nordligste del af ejendommen grænser op til skovbeplantning, hvilket den sydligste del af ejendommen også Landskabet omkring Ø. Skovgård er et landbrugslandskab, som er karakteriseret ved marker i omdrift placeret mellem skovstrækninger og spredte levende hegn. Ø. Skovgård knytter sig til skovstrækningerne og den del af ejendommen, hvor det nye staldanlæg skal placeres kan ikke ses fra offentligvej. Det nye produktionsanlæg vil således ikke udgøre et dominerende element i landskabet, men derimod falder naturligt ind i landskabet, idet det skjules af eksisterende beplantning.

6.3.2 Ø. Skovgårds placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.

Naturbeskyttelsesloven indeholder en generel beskyttelse af en række markante landskabelementer. Loven indeholder desuden forbud mod at ændre tilstanden inden for de beskyttede naturtyper (§3 områder), herunder bebyggelse af arealerne.

Museumsloven indeholder et forbud mod ændring af sten- og jorddiger samt selve fortidsmindet.

- Kirkebyggelinie: nærmeste kirkebyggelinie er udlagt omkring Peders kirke. Afstand til kirkebyggelinien omkring Peders Kirke er 4000 m syd for Ø. Skovgård.
- Skovbyggelinie: Ejendommen ligger indenfor skovbyggelinien.

- Fortidsmindebeskyttelseslinje: I skovområdet umiddelbart nord for ejendommen findes en bautasten og en røse, som er beskyttet i henhold til fortidsmindebeskyttelsesn. Det nye staldanlæg vil være delvis beliggende indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen. Der er indsendt dispensationsansøgning og dispensation er meddelt d. 16. aug. 2007.
- Interesseområde: ejendommen og en del af ejendommens arealer ligger indenfor interesseområde for naturbeskyttelse.
- Særligt naturområde: Ejendommen ligger uden for særligt naturområde.
- Beskyttede jord- eller stendiger: umiddelbart nord for det nye staldanlæg er rester af et gl. stengærde. Gærdet er besigtiget i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse og det er konstateret at der kun eksisterer et gærde på de østligste 20 m og ikke hele vejen langs skoven. Stengærdet berøres ikke af det planlagte byggeri.
- Fredede områder: Nærmeste fredede område er beliggende mere end 700 m væk fra ejendommen mod øst. Det fredede område er træer, Hjortebakken, Bodilsker. Kulturmiljøområde: Selve Ø. Skovgård er beliggende i et kulturmiljøområde, og ligeledes er en part af udspretningsarealerne er beliggende inden for kulturmiljøområder.
- Beskyttet naturområder (§3 områder): Der er flere naturområder beskyttet efter §3. Disse er besigtiget og beskrevet i VVM-redegørelsen. I henhold til denne besigtigelse er der ingen overdrevsarealer større end 2,5 ha indenfor 1000 m af ejendommen. Ejendomme er således ikke beliggende i buggerzone I eller II.
- Habitatområder: Nærmeste habitatområde er habitat område 162 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Korteste afstand til området er mod nordøst 1.100 m fra ejendommen.
- Områder med særlige drikkevandsinteresser: En større del af udspretningsarealerne ligger indenfor område med særlig drikkevandsinteresse. Det omfatter arealerne tilhørende Ø. Skovgård, Gravergård, Kattesletsgård, Lillegård og Slettegård.
- Nitratfølsomme grundvandsområder: Ingen udspretningsarealer, som er tilknyttet produktionen på Ø. Skovgård, er beliggende i nitratfølsomme områder.
- Nitratklasse i forhold til overfladevand: En større del af udspretningsarealerne er beliggende indenfor Nitratklasse 1. I henhold til arealberegninger i husdyrgodkendelsen ligger godt 78% i nitratklasse 1. Der er ingen arealer i nitratklasse II og III.
- Fosforområder: Ingen af bedriftens arealer er beliggende i fosforområder.
- Natur og vildtreservat: Natur- og vildtreservatet Ølene er beliggende 3.800 m nord for ejendommen.
- Sø- og åbeskyttelseslinje, strandbeskyttelseslinje og kystnærhedszone. Ejendommen er beliggende udenfor alle nævnte beskyttelseslinier.

6.4. Ejendommens bygningsanlæg

Foruden beboelse består ejendommen af ældre slagtesvinestalde, som er renoveret i 1999. Derudover findes bygninger til kornopbevaring og maskin- og redskabshuse. På ejendommen findes en gyllebeholder. I forbindelse med udvidelsen opføres nyt staldanlæg til produktionen samt kornsiloer og foderlade/maskinhus. Derudover etableres yderligere en gyllebeholder fast overdækning, hvilket også monteres på den eksisterende gyllebeholder. Mellem eksisterende gyllebeholder og projekteret gylletank anlægges støbt plads til brug for separationsanlægget samt til anvendelse som vaskeplads.

6.4.1 Produktionsanlægget

Eksisterende staldsystem

En mindre del af produktionen vil forsat finde sted i de eksisterende stalde, som er renoveret i 1999. Det eksisterende anlæg er med en del med straw-flow og resten med spalter og 80% fast gulv – i ansøgningssystemet er dette angivet som fast gulv. Stalden vil blive anvendt til sygestier og bufferkapacitet.

Når staldene er helt nedslidte vil de blive udfaset og formentlig nedrevet. Der vil maksimalt blive anvendt 180 stipladser i det eksisterende anlæg.

Nyt staldanlæg

Det nye staldanlæg vil komme til at bestå af 4 rundbuehaller som i begge ender forbindes med en gang. Det samlede areal bliver 65,6 m × 57,1 m svarende til 3746 m². Højden af hallerne bliver 5,1 m. Farven bliver rød med sort tag. Stalden indrettes med delvis fast gulv med minimum 25 % fast gulv. Gyllesystemet bliver træk/slip vaccum system. Der etableres endvidere gyllekøling i stalden til reduktion af ammoniakfordampningen.

Det nye staldanlæg etableres som nævnt som 4 rundbuehaller, der forbindes. Hver rundbue hal frsynes med 3 afkast og 66 vægventiler til indtag. Ventilationssystemet er med undertryk. Ydelsen på hvert afkast er 25.510 m³/time og afkastene har en diameter på 90 cm. Lufthastigheden er i afgangsluften er beregnet til 11 m/s. Afkastene er placeret i top af rundbuehallen 1 meter over tagflade.

Rengøring og overbrusning

Staldene er forsynet med overbrusningsanlæg. Anlægget er et lavtryksanlæg, og overbrusningen sker automatisk og er temperaturstyret.

Hver sektion i stalden vil blive rengjort efter hvert hold grise – dvs. 4 gang pr. år. Rengøring sker ved vaskerobot, såfremt robotten ikkekan anvendes i eksisterende stalde vil disse blive rengjort med højtryksrensere. Der anvendes kun desinfektionsmiddel ved behov. Rengøringen inkluderer ventilationsanlægget.

6.5 Ejendommens husdyrhold

Ejendommens husdyrhold består af svin. Ø. Skovgård er på nuværende tidspunkt godkendt til en besætning på 114,3 dyreenheder i slagtesvin. I forhold til beregninger og vurderinger af udvidelsen på Ø. Skovgård er der således taget udgangspunkt i denne produktion.

Fordelingen af antal af dyr og dyreenheder på dyrekategori før og efter udvidelsen på Ø. Skovgård fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Fordelingen af dyr og dyreenheder (DE) på kategori før og efter udvidelsen på Ø. Skovgård

Dyrekategori	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	Antal	DE	Antal	DE
Slagtesvin (30-102 kg)	4000	114,3	0	0
Slagtesvin (30-107 kg)	0	0	12.000	372,9

6.6 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af husdyrgødning skal være tilstrækkelig i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

6.6.1 Produktion af husdyrgødning

Al husdyrgødningen fra besætningen opsamles i form af gylle. Mængden er beregnet i henhold til gældende lovgivning og normer for de dyrekategorier besætningen er sammensat af. Tabel 3 angiver den producerede mængde husdyrgødning før og efter udvidelsen på Ø. Skovgård.

Tabel 3: Produktion af husdyrgødning før og efter udvidelse

Ejendom	Før udvidelsen Gylle m ³	Efter udvidelsen Gylle m ³
Ø. Skovgård	1960	6385

I henhold til prøvekørsler af Kemira Miljø's separationsanlæg anvendes 0,05 m³ vand/m³ gylle. Den faste fraktion udgør efter separationen 9 vol. %.

Under disse forudsætninger bliver mængden af væskefraktionen 6035 m³. Derudover kommer 670 m³ i fast fraktion, som skal leveres til Biokraft A/S.

5.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg

I tabel 4 er angivet, hvor meget opbevaringskapacitet, der er på Ø. Skovgård.

Tabel 4: Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

Beholder	Kapacitet
Gyllebeholder Ø. Skovgård (1999)	2.553 m ³
Gyllebeholder Ø. Skovgård (ny)	3.500 m ³
Forbeholder Ø. Skovgård	300 m ³
Gyllekanaler Ø. Skovgård	500 m ³
Total	6.853 m ³

Efter separationen vil husdyrgødningen bestå af væskefraktion og fast fraktion. Den faste fraktion afsættes til Biokraft A/S, mens væskefraktionen opbevares i ejendommens gyllebeholdere. Kapaciteten på ejendommen svarer til cirka 13,6 måneders opbevaring. Såvel eksisterende gyllebeholder som ny gyllebeholder overdækkes, hvorved ammoniakreduktionen fra lagrene reduceres.

6.7 Bedriftens landbrugsjord

Bedriftens landbrugsjord består af ejede og forpagtede arealer samt aftalearealer. Arealerne fremgår af nedenstående tabel 5.

Tabel 5: Udspretningsarealer til produktionen på Ø. Skovgård

Ejerforhold	Adresse	Matrikel + matrikulært areal	Areal til udspretning i alt (ha)
Ejet	Ø. Skovgård	15a mfl. Aaker	99,86
	Nexøvej 72, 3720 Aakirkeby	(138,6972 ha)	
Ejet	Kattesletsgård	47a mfl. Bodilsker	23,26
	Rønnevej 70B, 3720 Nexø	(32,2753 ha)	
Ejet	Graveregård	55a mfl. Povlsker	25,15
	Brandsgårdsvejen 5, 3730 Nexø	(27,5855 ha)	
Ejet	Lausvang	55c mfl. Østermarie	66,83
	Aspesvej 14, 3751 Østermarie	(69,2761 ha)	
Forpagtet	Lillegård	9a mfl. Bodilsker	14,44
	Kattesletsvejen 1, 3730 Nexø	(69,2761 ha)	
Forpagtet	Aspesvej 3, 3751 Østermarie	47a mfl. Østermarie (43,8732 ha)	28,79
Forpagtet *	Nygaard	63f mfl. Nyker	29,40
	Kyndegårdsvej 15, 3700 Rønne	(30,9623 ha)	
Husdyrgødningsaftale	Nexøvej 41, 3720 Aakirkeby	15c mfl. Aaker (15,9856 ha)	9,50
Husdyrgødningsaftale	Slettegårdsvejen 4, 3730 Nexø	42m mfl. Povlsker	10,00

(11,0955 ha)

Husdyrgødningsaftale	Aspesvej 24, 3751 Østermarie	56a mfl. Østermarie	14,22
I alt			321,45

*) Arealet ved Nygård vil kun blive anvendt som udsprædningsareal såfremt der fraføres mindre mængder N end forudsat med den faste fraktion og/eller produktionen på Lausvang bliver større end forventet.

6.7.1 Harmoniareal

Harmoniarealet er defineret som det nødvendige areal til udsprædning af husdyrgødning. For en svineproduktion må der maksimalt udsprædes 1,4 DE/ha. Der er indgået kontrakt med Biokraft A/S om levering af separeret gylle svarende til 128,8 DE til biogasanlægget ved Aakirkeby.

Der er indgået kontrakt med Biokraft A/S om levering af den faste fraktion til biogasanlægget ved Aakirkeby. Sammen med den faste fraktion leveres minimum 25 % af kvælstoffet til Biokraft A/S. Farmtest har vist 27-28 % af kvælstoffet kan leveres med den faste fraktion. I henhold til fortolkning af husdyrgødningsbekendtgørelsens §28 stk. 11 er det tilladt at regne med 120 kg N/DE i væskefraktionen efter separationen. Dette resulterer i at der vil kunne fordeles op til 168 N/ha (1,4 DE/ha × 120 kg N/ha). Harmoniarealet kan sikres gennem ejede og forpagtede arealer samt arealer med husdyrgødningsaftaler. Til harmoniarealet kan medregnes arealer, hvor der er en afgrøde, som har en kvælstofnorm eller et vejledende behov for fosfor og/eller kalium. Der kan kun medregnes arealer, der kan og må udsprædes husdyrgødning på. Harmoniarealet skal beregnes for hele bedriften, dvs. det samlede udsprædningsareal, der kræves til produktionerne på henholdsvis Ø. Skovgård og Lausvang (167,1 DE). Efter den faste gyllefraktion er leveres til Biokraft A/S er fraktruktet skal der udsprædes gylle svarende 393,3 DE, hvilket kræver et udsprædningsareal på 280,9 ha.

Til den samlede bedrift er der et udsprædningsareal på 321,45 ha til rådighed og således er harmonikravet opfyldt.

På Lausvang er der godkendelse til 177,4 DE svarende til 6000 slagtesvin (30-104 kg). Der kan dog næppe produceres mere end 5.650 slagtesvin (30-104 kg) i anlægget svarende til de 167,1 DE, som angivet ovenfor. Såfremt der ikke med den faste fraktion fraføres 25% af kvælstoffet med den faste fraktion eller produktionen på Lausvang skulle overstige 167,1 DE, vil arealerne ved Nygård på 29,4 ha kunne anvendes til udsprædning af husdyrgødning. Arealerne ved Nygård er beliggende udenfor såvel nitratklasser, fosforklasser og områder som er nitratfølsomme i forhold til grundvand, bilag 2 viser arealerne ved Nygård.

6.7.2 Arealkrav

For ejendomme med husdyrhold er der krav om, at der skal være et bestemt areal til rådighed til udbringning af husdyrgødning på bedriften, dette kaldes for arealkrav. Størrelsen af dette fastsættes som en procentdel af det areal, der er nødvendig for at opfylde det miljømæssige harmonikrav. For antal dyreenheder (DE) i intervallet 0-120 DE skal der ejes 25 % og for dyreenheder, der overstiger 120 DE skal der ejes 30 %. Arealkravet gælder på bedriftsniveau. Op til 33 % kan opfyldes ved tinglyste forpagtninger - eller husdyrgødningsaftaler, som sikre at husdyrproducenten til enhver tid kan disponere over arealet til udbringning af gødning mindst 5 år frem i tiden.

Af tabel 6 fremgår arealkravet for produktionen på Ø. Skovgård og Lausvang.

Tabel 6: Arealkrav

Produktion af dyreenheder (DE)	Arealkrav (ha)	Areal til opfyldelse af arealkrav (ha)
550,3	113,6	215,10

Det ses således at arealkravet er opfyldt alene af ejet jordtilliggende.

7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug

7.1 Energi

Der anvendes energi til ventilation, belysning, foder-, male- og blandeanlæg, udfodring samt korntørring.

7.1.1 El

Det nuværende elforbrug udgør ca. 60.000 kWh årligt. I forbindelse med udvidelsen af produktionen på Ø. Skovgård forventes det årlige elforbrug øget med ca. 100.000 kWh det vil sige til 160.000 kWh.

Største delen af strømforbruget vil gå til ventilation, foderhåndtering og gyllehåndtering.

På Ø. Skovgård er der energibesparende tiltag som skivemølle i stedet for hammer/slaglemølle. Skivemøller har et lavere energiforbrug end hammer/slaglemøller. Desuden sker transport af foder ved hjælp af snegle og kopelevator, som er betydelig mindre energiforbrugende end luftbårne systemer. Endvidere anvendes der frekvenstyrede ventilatorer, som har lavere energiforbrug end traditionelle ventilatorer. Der anvendes neonrør i staldene. Og herudover opsættes der gastætte siloer, hvilket mindsker behovet for korntørring.

7.1.2 Fyrings-/dieselolie og biobrændsel

Forbruget af diesel forventes at stige ca. 1600 liter på grund af større mængder husdyrgødning, som skal udsprede på markerne.

Der anvendes fyringsolie til korntørring. Forbruget varierer fra 0 til 6.000 liter afhængig af hvor stor en andel af kornet, som skal tørres det enkelte år.

Til opvarmning i beboelsen anvendes på nuværende tidspunkt brændefyr, men i og med at der i forbindelse med udvidelsen etableres gyllekøling, vil stuehuset på sigt skulle opvarmes med overskudsvarmen herfra. Brændeforbruget udgør på nuværende tidspunkt 30-40 rummeter brænde årligt. I eksisterende stalde er der Robin-Hood varme, hvilket anvendes til opvarmning i manskabsrum.

7.2 Vand

Vandforsyningen til husdyrproduktionen sker fra egen boring. Til privatforbrug i beboelse anvendes offentlig vand. Normforbruget til en produktion på 4.000 slagtesvin andrager $2.400 \text{ m}^3 + 1680 \text{ m}^3$ fra produktionen på Graveregård fra 2.800 slagtesvin. Efter udvidelsen til 12.000 slagtesvin kan normforbruget beregnes til 7.200 m^3 . Dertil kommer et vandforbrug i forbindelse med gylleseparationsprocessen på ca. 300 m^3 . Vandforbruget på Ø. Skovgård forventes derfor at stige med ca. 5.000 m^3 årligt.

På Ø. Skovgård bliver der gjort vandbesparende tiltag i form af i blødsætning af staldene før vask, således at vandforbruget reduceres. Desuden opsættes drikkeventiler over foderkrybben, således at et evt. vandspild minimeres.

7.3 Gødning

Afgrødernes behov for næringsstoffer dækkes med husdyrgødning og handelsgødning. Der anvendes gødning i henhold til Plantedirektoratets normer for afgrødernes kvælstofbehov og udnyttelseskravet til kvælstof i husdyrgødningen. Ved planlægning af afgrødernes gødningsbehov tages der desuden hensyn til husdyrgødningens forventede udnyttelse i praksis samt jordens reserver af kvælstof, fosfor og kalium.

7.3.1 Husdyrgødning

Niveauet for tildeling af husdyrgødning til arealerne efter den planlagte udvidelse vil være 1,35 DE/ha i gennemsnit på det totale udspretningsareal. Forudsætningen for dette er, at 25% af kvælstoffet i gyllen fraføres ejendommen med den faste fraktion. Det tilstræbes, at husdyrgødningen udbringes på tidspunkter, hvor afgrøden er i vækst og hvor den giver læ og skygge, således at ammoniakfordampningen i forbindelse med udspretningen af gyllen minimeres mest muligt og udnyttelsen øges.

7.4 Foder og foderopbevaring

Jordtilligendet er ikke tilstrækkeligt stort til at dække hele bedriftens behov for foder i form af korn, hvorfor der skal indkøbes ekstra korn. Udover eget produceret foder vil der blive behov for indkøb af mineraler og proteinfoder i form af sojaskrå.

Til opfødning af slagtesvinene anvendes hjemmeavlet korn suppleret med tilskudsfoder. Foddereffektiviteten forventes betydelig forbedret i forhold til slagtesvinene, som i dag går på dybstrøelse og i mindre grad i forhold til nuværende produktio på Ø. Skovgård. Da den nye stald vil blive etableret med et fodersystem, der gør det muligt at tilpasse foderet til de enkelte stier, vil det være muligt at optimere fodersammensætningen og foderforbruget. Derfor forventes også en forbedring i fodereffektiviteten på Ø. Skovgård.

Foderet vil blive opbevaret i den nye foderlade.

7.5 Sæsæd

Forbruget af sæsæd er uafhængigt af udvidelsen på Ø. Skovgård, idet mængden alene afhænger af det drevne areals størrelse.

7.6 Kemikalier og pesticider

Forbruget af planteværnsmidler forventes at stige lidt som følge af en større andel af vinterhvede. Målt i behandlingsindeks forventes stigningen at blive ca. 5 %.

Anvendelse af øvrige kemikalier hidhører primært fra rengøring af staldene. Derudover anvendes kemikalier i forbindelse med drift og vedligeholdelse af divers maskiner. Forbruget af kemikalier til rengøring forventes at stige lidt, da antallet af stiplader øges.

8 Forventede reststoffer og emission fra anlægget

8.1 Husdyrgødning

I forbindelse med en husdyrproduktion vil der være et afkast af husdyrgødning indeholdende primært kvælstof, fosfor og kalium. Det er specielt kvælstof og fosfor, der kan påvirke det omgivende miljø. I tabel 7 er angivet mængden af husdyrgødning samt dennes indhold af kvælstof og fosfor før og efter udvidelsen.

Tabel 7: Afkast af husdyrgødning – N & P før og efter udvidelsen

Produktion totalt til udspretning og Biokraf A/S	Husdyrgødning i m ³		Kg N		Kg P	
	Før	Efter	Før	Efter	Før	Efter
Rågylle til udspretning fra Ø. Skovgård	1960	0	8.319	0	2.119	0

Væskefraktion til udspreddning fra Ø. Skovgård	0	6035	0	27.144	0	2.723
Gylle til udspreddning fra Lausvang	3049	3049	15.897	3.081	15.897	3.081
Dybstrøelse til udspreddning fra Graveregård	650	0	5.837	0	1.584	0
Fiberfraktion til Biokraft A/S	0	670	0	9.048	0	4.084

8.2 Kvælstofudvaskning

8.2.1 Overfladevand – Nitratklasse

En del af bedriftens udspreddningsarealer er beliggende i område klassificeret som Nitratklasse 1, hvilket betyder, at kvælstof reduktionsområdet i området er maksimalt 50 %. Reduktionspotentialet er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. I Nitratklasse 1 må der som udgangspunkt ikke tildeles mere end 85 % af den husdyrgødningsmængde, der er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. For Ø. Skovgård betyder dette, at den maksimale belastning på arealerne beregnes til 1,24 DE/ha. Den aktuelle belastning er 1,35 DE/ha. Forudsætningen for at dette kan lade sig gøre er at minimum 25% af kvælstoffet fraføres ejendommen med den faste gyllefraktion, som leveres til Biokraft A/S. Udvasningsberegningen for DE_{max} er beregnet til 41,2 kg N/ha og for DE_{rec} 41,2 kg N/ha, idet der som virkemiddel er anvendt nedsat N-norm på 1% samt anvendt vendt forarbejdet husdyrgødning (væskefraktionen fra separation) med en udnyttelse på 80%. Det vil sige kravene til nitratklasse 1 er overholdt under forudsætning af ovennævnte.

8.2.2. Grundvand – nitratfølsomt område

Ingen udspreddningsarealer tilknyttet produktionen på Ø. Skovgård er beliggende i nitratfølsomme områder i forhold til grundvand. Udbringningsarealerne pålægges derfor ingen restriktioner i forhold til kvælstofbelastning jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

8.3 Fosfor

Ingen af udspreddningsarealerne tilknyttet produktionen på Ø. Skovgård er beliggende i områder, der afvander til Natura 2000 områder, som er overbelastet med fosfor. Udbringningsarealerne pålægges derfor ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

8.4 Ammoniakfordampning

Ved en husdyrproduktion kan der være fordampning af ammoniak fra stalde, husdyrgødningslagre samt ved udspreddning af husdyrgødningen. Størrelsen af ammoniakfordampningen er afhængig af produktionens størrelse samt af staldtypen, lagertypen samt tidspunkt og teknik til udbringningen af husdyrgødningen. Ejendommen er ikke beliggende indenfor bufferzone I eller II, dvs. at der ikke indenfor 1000 meter af Ø. Skovgård findes naturarealer omfattet af kravet om bufferzoner. En række naturarealer omkring ejendommen og udspreddningsarealerne er besigtiget. Beregninger af ammoniakemission er beregnet i det elektroniske ansøgningskema jf. kravet i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den samlede ammoniakemission fra anlægget er beregnet til 5016,90 kg N/år, ammoniaktabet fra lager er 363,66 kg N og meremissionen fra anlægget er beregnet til 2619,65 kg N/år. Meremissionen af ammoniak beregnes altid, og ved meremissionen forstås den samlede ansøgte

emission fra stald og lager fratrukket nudrift emissionen. Kravet om 15% reduktion på ammoniakudledningen er opfyldt, se afsnit 12.3.

8.5 Lugtemission

Lugtemission stammer fra staldene samt fra husdyrgødningssystemerne inklusiv opbevaringsanlæggene (vedvarende lugtkilder). Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen (periodiske lugtkilder).

8.5.1 Vedvarende lugtkilder

For de vedvarende lugtkilder beregnes en lugtgeneafstand. Uden for denne lugtgeneafstand må lugtgenerne fra husdyrholdet anses som værende ubetydelige. Lugtgeneafstandene er beregnet ved hjælp af FMK-vejledningen og i henhold til den nye lugtvejledning.

I tabel 8 og 9 er geneafstandene for lugt angivet og beregnet henholdsvis i henhold til FMK-modellen og den nye model til beregning af lugtgeneafstande.

Tabel 8: Geneafstand for lugt – angivet i meter (FMK-model)

	Nuværende produktion	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	315	570
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	177	320
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	99	180

Tabel 9: Geneafstand for lugt – angivet i meter (ny model)

	Nuværende produktion	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	339	665
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	243	504
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	127	239

Ved lugtberegningen er der regnet med 3000 stipladser i den nye stald og 180 stipladser i den gamle. Den nye stal har delvis fast gulv med laveste lugtemission – det eksisterende staldanlæg er med henholdsvis straw-flow og 80% fast gulv – hvilket lugtemissionsmæssigt henregnes som fast gulv – altså højeste lugtemission.

For byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og boliger uden for samlet bebyggelse angiver den nye model den største geneafstand, hvorfor det er denne afstand, der vil være den gældende.

Nærmeste nabobeoelse ikke eget af ansøger uden for samlet bebyggelse er beliggende 240 m nord for produktionsanlægget. Den beregnede lugtgeneafstand er beregnet til 239 m og genekriteret er derfor overholdt jf. tabel 8. De øvrige geneafstande er også overholdt, idet der ikke findes samlet bebyggelse, byzone eller sommerhusområde inden for 1000 meter.

8.5.2 Periodiske lugtkilder

Udbringning af husdyrgødning foregår primært om foråret i perioden marts til maj. Der køres husdyrgødning fordelt over ca. 6 uger om året. En del af husdyrgødningen nedfældes eller nedbringes i jorden kort efter udspreddning, hvilket minimerer lugtgenerne. Lugtgenerne ved udspreddning forventes reduceret som følge af, at der efter udvidelsen kun vil skulle udbringes væskefraktionen fra

separationsprocessen. Da denne fraktion trænger hurtigere ned i jorden og i øvrigt indeholder mindre organisk materiale forventes lugtemissionen ved udspredning reduceret.

Efter udvidelsen vil transport foregå øst om ejendommen ad nyanlagt vej med udkørsel ved Nexøvej 78, og vil derfor ikke berøre nabobeboelsen på Nexøvej 74 udover ved udspredning på de nærmeste marker. Generne i forbindelse med udspredning af husdyrgødning vil ikke forøges for beboerne på Nexøvej 74. Da generne kun vil stamme fra udspredning på de nærmeste liggende marker forventes lugtgenerne reduceret i forhold til nuværende produktion.

8.6 Støvmission

I staldene er der etableret med overbrusningsanlæg, som binder støvet og derved reducerer støvbelastningen. Blanding af foder sker i foderladen. Mølleriet er et lukket system uden brug af luft transport. Dette skulle betinge reduceret støvemission.

8.7 Støjklider

Der skelnes mellem vedvarende og periodiske støjklider, da vedvarende støjklider bidrager væsentligt mere til den samlede støjbelastning fra anlægget end de periodiske støjklider.

8.7.1 Vedvarende støjklider

Vedvarende støj forekommer fra ventilationsanlægget og foderblandingsanlægget. Der anvendes frekvensstyret ventilatoer, som har et lavere støjniveau end traditionelle ventilatorer, og ventilatorerne kontrolleres, rengøres og vedligeholdes regelmæssigt for at mindske unødigt støj. Mølleriet er et lukket system uden brug af lufttransport, hvilket giver et meget lavt støjniveau. Mølleriet vil være i drift 4 gange daglig á en times varighed pr. gang. Støj fra foderblandingsanlægget er endvidere begrænset, idet anlægget er placeret inde i foderladen. Udfodringsanlægget vil ligeledes være i drift 4 gange dagligt af en times varighed pr. gang. Støjniveauet forventes ikke intensiveret væsentligt som følge af udvidelsen.

8.7.2 Periodiske støjklider

Støj kan periodisk stamme fra transport til og fra Ø. Skovgård med foder, husdyrgødning og dyr. Der etableres en ny vej til produktionsanlægget, således at der køres ind fra Nexøvej ved indkørselen til Rågelund, Nexøvej 78, 3720 Aakirkeby. Herved vil beboelsen på Nexøvej 74 og Møllen, Nexøvej 74A, ikke blive berørt af transport i forbindelse med produktionen på Ø. Skovgård. Endvidere vil der kunne forekomme støj fra korntøringsanlægget, hvilket vil være i drift i høstperioden. Der vil dog være stor variation fra år til år, idet der nogle år slet ikke er behov for korntørring og andre år stort behov. Den periodiske støj forventes ikke øget væsentligt i forbindelse med udvidelsen.

8.8 Lys

Der er opsat arbejdslys på ejendommen i for af 500 w projektører. Disse findes følgende steder: 1 i gården, 1 ved træ i indkørsel, 3 på vestside af ejendommen, 1 ved eksisterende udleveringsrum, 1 ved kommende udleveringsrum, 2 ved gullepumpe, 1 ved kommende vaskeplads. Der forekommer ikke fjernlys fra ejendommen.

8.9 Transport

Der kan forekomme transport af forskellig vis i forbindelse med en husdyrproduktion. Der skelnes mellem intern transport på ejendommen og ekstern transport, dvs. transport til eller fra ejendommen. Til- og frafrakørsel til ejendommen vil foregå ad eksisterende privat vej (privat kørsel) og ad ny vej, som etableres syd om Ø. Skovgård. Der vil blive udkørsel fra denne vej ved Rågelund, Nexøvej 78, 3730 Nexø. Etableringen

af den nye adgangsvej til Ø. Skovgård sikre at den private fællesvej ikke bliver overbelastet og Nexøvej 74 og Møllen vil ikke blive udsat for væsentlige trafikstøj eller støv.

8.9.1 Intern transport

I forbindelse med produktionen på Ø. Skovgård vil den interne transport begrænses sig til hjemkørsel af korn og halmhåndtering, idet der ikke flyttes dyr mellem staldbygningerne, og foder transporteres i lukket system fra foderladen til de enkelte staldafsnit.

8.9.2 Ekstern transport

Den eksterne transport består i transport af smågrise til ejendommen og levering af slagtesvin til slagteriet og afhentning af døde dyr til DAKA. Desuden sker der transport af foder til ejendommen og udkørsel af gylle samt afhentning af fast gyllefraktion til biogasanlægget ved Aakirkeby. Endvidere kommer der transporter med handelsgødning og plantesværnsmidler til ejendommen.

Opgørelse af transporter før og efter udvidelsen på Ø. Skovgård kan ses i tabel 10.

Tabel 10: Transporter til og fra Ø. Skovgård før og efter udvidelsen.

Type transport	Før udvidelsen pr år	Efter udvidelsen pr år
Levering af smågrise	26	52
Afhentning af grise til slagteriet	52	130
Afhentning af døde dyr til DAKA	52	52
Transporter med olie	3	3
Transporter af foder	12	104
Transporter af handelsgødning	1	1
Transporter med gylle inkl. leverancer til Biokraft A/S	0	22
Læs dybstrøelse	110	0
Læs gylle/væskefraktion	60	335

Der vil være en ændring i antallet af transporter med dyr til og fra ejendommen, specielt grise til slagteriet. Derudover vil der være en stigning i antallet af læs foder, som skal leveres til ejendommen. Totalt vil antallet af transporter stige med ca. 100 om året, svarende til ca. 2 om ugen, når der ses bort fra transport af husdyrgødning

8.10 Fluer og skadedyr

Der holdes opryddet omkring ejendommen, bygningerne vedligeholdes og vegetation holdes væk ved bygningernes fodmur, således at rotter ikke sikres optimale leveforhold. Der opretholdes desuden en god staldhygiejne og god gødningshåndtering. Foderladen holdes i forsvarlig stand, således at adgangsforhold for skadedyr minimeres..

Med hensyn til bekæmpelse af fluer forebygges fluegener ved, at der holdes rent i staldene og ved anvendelse af rovfluer.

8.11 Spildevand

I forbindelse med vask i stald vil der forekomme spildevand. Dette spildevand ledes til gyllebeholder. Den årlige mængde forventes at ville udgøre ca 100 m³. Rengøring af marksprøjte og øvrige maskiner sker på vaskeplads. Vaskepladsen etableres med olieudskiller og sandfang. Spildevandet fra stuehuset ledes via

septiktank til grøft. Spildevandet udgør ca. 100 m³ årligt. Tagvandet fra driftsbygningerne ledes til kloak og derfra til grøft. Tagvandet udgør ca. 3.900 m³ årligt.

8.12 Affald

Gødning, såsæd og tilskudsfoder leveres løst. Tilskudsfoder leveres ligeledes løst. Der forekommer derfor ikke sækkeaffald fra ejendommen.

Sprayflasker (EAK-kode:15 01 04) vil udgøre ca 36 stk/kg årligt. Indtil aflevering opbevares sprayflasker i affaldscontainer, som leveres til BOFA.

Emballage fra pesticider rengøres og opbevares aflåst indtil aflevering til BOFA. Affaldet afleveres efter hver sprøjteperiode.

8.12.1 Olie- og kemikalieaffald

Spildolie afhentes af Gunnar Lund, Esbjerg. Spildolie udgør ca 200-300 l årligt. Indtil afhentning opbevares spildolie i 200 l tromle. Tromlen opbevares i maskinhus/værksted. Tromlen tømmes 2-3 gange årligt. Med hensyn til pesticidaffald, så forekommer der ikke pesticidaffald på ejendommen, da der ikke hjemtages mere end der forbruges hvert år. Der opstår således ikke lagre af ulovlige pesticider. Affald fra veterinære lægemidler (ISAG-kode: 05.13) udgør ca 365 kanyler årligt kg årligt. Disse indsamles og afleveres til BOFA.

8.12.2 Animalsk affald

Døde grise (EAK-kode: 02 01 02.) afhentes af DAKA normalt samme dag. Døde dyr udgør efter udvidelsen ca. 300 stk årligt svarende til ca. 18.000 kg. Indtil afhentning opbevares de døde dyr ved overdækket og placeres ved privatvejen med udkørsel ved Rågelund Nexøvej 78, 3730 Nexø.

9 Risici

Væsentligst forureningsmæssige risici ved produktionen er i forbindelse med drift/brug, lagring og håndtering af husdyrgødning, kemikalier og olie.

Der sørges for god plads omkring gylletanke og der etableres befæstet areal, hvilket minimerer risiko for påkørsel af gylletanke.

Der etableres vaskeplads i forbindelse med gyllebeholder. Denne anvendes ved separationsprocessen. Vaskepladsen anvendes endvidere ved håndtering af pesticider – dvs ved påfyldning af marksprøjte og vask af marksprøjte. Anvendes desuden ved vask af øvrige maskiner på bedriften. Dette eliminerer risiko for punktkildeforurening med pesticider. Kemikalier opbevares i aflåst isoleret container, som opstilles i tilknytning til vaskepladsen.

Ved brud på gyllebeholder vil gyllen løbe til mark syd for gyllebeholderne, hvorfra det kan opsamles/oppumpes. Gyllen vil pga terrænforholdene ikke løbe til vandløb, søer eller andet vandmiljø.

Der sørges for god plads omkring gyllebeholdere og der etableres befæstet areal, hvilket minimerer risiko for påkørsel af gyllebeholdere. Beholdere kontrolleres jævnligt og beholderne overholder regler om 10 års beholder kontrol.

Diesel - og olietankene står på støbt bund.

Der er ikke fastmonteret pumpe ved gyllebeholder, som uforsættligt kan startes.

Endvidere vil der blive udarbejdet en beredskabsplan for Ø. Skovgård, som beskriver risici og eventuelle driftsuheld samt procedurer i forbindelse med eventuelle uheld. Beredskabsplanen er vedlagt som bilag 6 til denne miljøgodkendelse.

10 Egenkontrol

På Ø. Skovgård føres der egenkontrol i forbindelse med Code of Practice, som blandt andet omhandler placering af døde dyr, dyrevelfærd o.lign.

Desuden følges forderhygiejneforordningen og egenkontrollen i forhold til denne efterleves. Alle landbrug der dyrker, producerer, sælger eller anvender foder skal være registreret i Plantedirektoratet og følge de foreskrevne regler vedrørende foderhygiejne.

Endvidere opbevare følgende til brug for egenkontrol:

- Sprøjtejournal
- Journal over veterinærlægemidler og andre behandlinger dyrene får
- Logbog over flydelag på gylletankene
- E-kontrol for foderforbrug og tilvækst i svineproduktionen

11 Husdyrbrugets ophør

Hvis svineproduktionen på Ø. Skovgård ophøre vil staldene og gyllekanalerne blive rengjort, og gylletankere vil blive tømt for husdyrgødning. Evt. oplag af foder vil blive fjernet og der vil blive rengjort. Bygningerne vil blive holdt i forsvarlig stand, således at disse ikke forfalder, eller alternativt vil de blive fjernet. Dette vil sikre, at ejendommen ikke bliver tilholdssted for skadedyr mv. og ikke vil skæmme landskabet pga. forfald.

Vurderinger

12 Vurdering af produktions miljøpåvirkning

12.1 Kvælstofpåvirkning

Produktionen Ø. Skovgård påvirker miljøet med kvælstof fra husdyrgødningen. Teknik & Miljø har vurderet om påvirkningen har negativ effekt på grundvandet, vandløb og søer. Vurderingen er foretaget på baggrund af beregninger udført i det lovbefalede elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. I relation til vandløb og søer, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne samt dræning af arealerne.

12.1.1 Overfladevand

Jævnfør afsnittet om kvælstofudvaskning ligger en part af bedriftens udspretningsarealer i et område klassificeret som nitratklasse 1 i forhold til overfladevand. Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav i nitratklasse 1-3. Afhængig af udbringningsarealerne placering vil der på bedriftsniveau bliver beregnet et samlet krav til hele bedriften. DE-reduktionsprocenten kan variere mellem 50 % og 100 %, hvor "50 %" vil være tilfældet når alle udbringningsarealer er placeret i nitratklasse 3, og "100 %" vil være tilfældet når alle udbringningsarealer er udenfor nitratklasse 1-3. Da en del af arealerne er beliggende indenfor nitratklasse 1 (ca. 78 %) beregnes den maksimale belastning på arealerne DE_{max} til 1,24 DE/ha. Den aktuelle belastning - DE_{reel} er 1,35 DE/ha forudsætningen for at

kravet i forhold til nitratklasse 1 kan opfyldes med denne arealbelastning er, at der fraføres 25% af kvælstoffet i gylle med den fastefraktion, som leveres til Biokraft A/S. Udvaskningen for DE_{max} er beregnet til 41,2 kg N/ha og for DE_{rect} 41,2 kg Kg N/ha, idet der som virkemiddel er anvendt nedsat kvælstofnorm på 1 % samt anvendt forarbejdet husdyrgødning (væskefraktionen fra separation) med en udnyttelse på 80%. Der med er kravene for nitratklasse 1 opfyldt, jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

12.1.2 Grundvand

I forhold til grundvand er det undersøgt om udspretningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder og/eller om der er udarbejdet en indsatsplan i forhold til vandindvinding. Ingen af udspretningsarealer tilhørende produktionen på Ø. Skovgård er beliggende i nitratfølsomme områder eller i områder, hvor der er forefindes en indsatsplan for vandindvinding.

Arealerne er imidlertid beliggende i drikkevandsområder og områder med særlig drikkevandsinteresse. Vandkvalitetskravet for drikkevand er et nitratindhold på højest 50 mg nitrat/l. Efter vandet har forladt rodzonen foregår en nitratreduktion ved passage gennem jordprofilen. Det er Teknik & Miljø's vurdering, at den nitratreduktion sikrer, at koncentrationen af nitrat i det vand, der når grundvandet ikke overstiger 50 mg nitrat/l.

12.1.3 Vandløb og søer

Vandløb og søer påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning til recipienterne. Søer og vandhuller er særligt følsomme overfor tilførsel af fosfor, men visse kær- og mosetyper i tilknytning til søer og vandhuller kan også være følsomme overfor kvælstoftilførsel enten via vandmiljøet eller fra luften. Den atmosfæriske påvirkning er dog så begrænset i forhold til områdets små søer, at der kan ses bort fra denne.

Vandhullerne i forbindelse med udspretningsarealerne er besigtiget og der er udarbejdet floralister, som findes i bilag 5. Hovedparten af arealerne grænsende op til vandhuller/søer har også tidligere været anvendt som udspretningsarealer for husdyrgødning. Vegetationen i og omkring vandhullerne/søerne består af næringsstoftolerante og næringsstofelskende arter og Teknik & Miljø har vurderet, at vandhullerne/søerne ikke er truet af udvidelsen på Ø. Skovgård.

Teknik & Miljø vurderer, at de berørte vandløbssystemer ikke vil blive påvirket af udvidelsen på Ø. Skovgård. Bortset fra den direkte tilledning fra dræn er åstrækningerne beskyttet mod påvirkning fra næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da overfladisk afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer. Generelt er de bornholmske vandløb meget robuste overfor påvirkning af kvælstof.

12.2 Fosforudledning

Husdyrgødning indeholder fosfor. Ved udbringning af husdyrgødning tilføres markerne fosfor, som er et vigtigt plantenæringsstof, og ved høst fjernes der fosfor med afgrøderne. Tilføres der husdyrgødning efter de gældende harmoniregler, vil der typisk blive tilført mere fosfor, end der fraføres med afgrøderne. I henhold til beregningerne udført i det elektroniske ansøgningsskema vil den total mængde fosfor i husdyrgødningen udgøre 5141,63 kg P efter udvidelsen, hvilket vil svare til ca. 18 kg P/ha i gennemsnit. Afgrødernes forventede fosforoptyagelse er ca. 25 kg P/ha afhængig af afgrøde og udbytte. Dette betyder, at fraførelsen vil være mindre end tilførslen, såfremt der ikke suppleres med fosfor fra andre kilder.

Samlet er det Teknik & Miljø vurdering, at recipienterne i forhold til tab af fosfor ligger godt beskyttet og idet der fraføres mere fosfor end der tilføres, vil der blive tæret på jordens ressourcer, såfremt der ikke suppleres med andre fosforkilder.

Samlet set er det Teknik & Miljø vurdering, at recipienterne i forhold til tab af fosfor ligger godt beskyttet og derfor vurderes risikoen for fosfortab som værende minimal.

Endvidere skal det nævnes, at ingen af udspretningsarealerne til Ø. Skovgård er beliggende i områder, der afvander til områder i Natura 2000 områder, som er overbelastede med fosfor. Derfor er der i henhold til Lov. nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. til husdyrbrug ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning på udspretningsarealerne.

12.3 Ammoniakdeposition til naturarealer

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof. Husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og derfor påvirkes særligt næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v. Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal de øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 15% i forhold til et fastsat referencestaldsystem i 2007. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. Udegående dyr friholdes dog for reduktionskrav i den periode, de er udegående. For malkekøer og det tilhørende opdræt reduceres reduktionskravet derfor forholdsmæssigt.

I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt bufferzoner (bufferzone I) på 300 meter om særligt ammoniakfølsomme naturområder. Inden for denne beskyttelseszone og inden for selve området kan husdyrbrug ikke udvides eller ændres, hvis udvidelsen medføre en forøget udledning af ammoniak til disse naturområder.

I en yderligere zone i en afstand fra 300-1000 meter om nedenfor nævnte områder (bufferzone II) må en udvidelse maksimalt give anledning til en merbelastning på 0,7 kg N pr. ha. Såfremt der er to eller flere ejendomme med over 75 dyreenheder i zonen og inden for en afstand af 1 km, må merbelastningen maksimalt udgøre hhv. 0,5 og 0,3 kg N pr. ha.

De særlige naturområder, som er omfattet af krav om bufferzone jf. §7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 4) Overdrev større en 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 5) Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 6) Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder

Ingen naturområder i nærheden af Ø. Skovgård er omfattet af kravet om bufferzone, og dermed er ejendommen ikke beliggende i hverken bufferzone I eller II. Det nærmeste overdrevs areal, som er beliggende sydvest for ejendommen er besigtiget i 2005, og det reelle areal er under 2,5 ha. Endvidere er naturarealet syd for dette areal efter besigtigelse registeret til at være en eng, og ingen af arealerne er følsomme overfor kvælstof. Det er Teknik & Miljø vurdering, at de fastlagte beskyttelsesniveauer i henhold til lov. nr. 1572 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er tilstrækkelige til at sikre, at ingen naturområder påvirkes i negativ retning. I forhold til ammoniakfordampning fra udspretningsarealerne vil depositionen til naturarealerne være beskeden og i øvrigt falder depositionen efter implementeringen af gylleseparation. Teknik & Miljø vurderer derfor, at deposition til naturarealerne hidhørende fra udspretning af husdyrgødning ikke vil forringe naturværdierne.

12.4 Pesticidpåvirkning

Påvirkning med pesticider kan ske gennem nedvaskning fra det dyrkede areal samt ved punktkildeforurening i forbindelse med påfyldning og rengøring af marksprøjten. Endvidere kan der ske forurening af vandløb og søer, hvis der ikke udvises påpasselighed med vinddrift. Påfyldning og vask af marksprøjte sker på vaskeplads, hvis afløb er koblet til gylletank.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at ved korrekt anvendelse af pesticider anses risikoen for udvaskning fra det dyrkede areal derfor som værende minimal. Da påfyldning og rengøring sker på støbt vaskeplads med opsamling, er det Teknik & Miljø vurdering, at risikoen for punktkildeforurening ligeledes vil være minimal.

12.5 Påvirkning af bilag IV arter

I området omkring Ø. Skovgård samt udspretningsarealerne er der registeret løvfrø (Habitatdirektivets bilag IV art) i søerne ved Egebygård og ved Skræddergård. Løvfrøen var placeret i kategori V i Rødliste '90, men er fjernet fra Rødlisten. De sidste cirka 10 års koncentrerede plejeindsats har stoppet tilbage gangen, og der findes mange løvfrølokaliteter på Bornholm.

De vigtigste negative faktorer til påvirkning er løvfrøbestanden er eutrofiering og prædation. Det er Teknik & Miljø vurdering, at eutrofieringen ikke øges som følge af udvidelsen på Ø. Skovgård. Vandhullerne, hvor i der er registeret løvfrøer, ligger beskyttet af minimum 5 meter bræmmer til det dyrkede areal. Endvidere er der ikke drænet til de pågældende vandhuller.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at de omtalte søer ikke direkte bliver påvirket af afstrømning eller drænvand samt at det atmosfæriske kvælstofbidrag fra Ø. Skovgård ikke vil betyde ændring af søernes tilstand. Teknik & Miljø samlede vurdering er derfor, at Bilag IV arterne ikke bliver truet af den forestående udvidelse på Ø. Skovgård.

13 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering

Teknik & Miljø har på baggrund af oplysningerne i afsnit "Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug" vurderet, at der i forbindelse med driften på Ø. Skovgård er gjort tiltag, som vil sikre, at anvendelse af energi, næringsstoffer, vand og pesticider minimeres mest muligt, således at tabene til omgivelserne bliver så minimale som mulige, samtidig med at produktionen kan foregå på et rentabelt niveau.

Med hensyn til affaldshåndtering vurderes det at følges vilkårene 2.14.5 til 2.14.15 i denne miljøgodkendelse vil driften af Ø. Skovgård ikke medføre affaldsgener.

For så vidt angår spildevand fra Ø. Skovgård er der taget hånd om dette og det vurderes, at spildevandet håndteres fornuftigt og i henhold til gældende lovgivning på området. Se afsnit 8.11 – Spildevand.

14 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation. Der forelægges kun få systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i sagsbehandling om lugtemissionen fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår således ikke i lugtberegningerne og reguleres derfor ved hjælp af generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til placering af stalde og anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

Lugtgenestandarderne med udgangspunkt i den nuværende og kommende produktion på Ø. Skovgård er beregnet både i henhold til FMK-vejledningen og i henhold til den nye lugtvejledning.

Lugtgeneberegningerne viser, at lugtgenekriterierne ifølge Lov 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt både i forhold til boliger i byzone, boliger i samlet bebyggelse og for enkeltbeboelse i landzone.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen af dyreholdet på Ø. Skovgård ikke vil betyde større gener for naboer i området omkring Ø. Skovgård – nærmeste nabo uden landbrugspligt er beliggende cirka 240 meter nord for nærmeste hjørne af det nye staldanlæg. Det skal nævnes, at ruheden af arealet mellem Ø. Skovgård og nærmeste nabo er høj, idet der er tale om skov. På grund af dette forventes det at en del af lugtemissionen vil blive opfanget af det mellemliggende areals ruhed.

Samlet set vurderes der ikke at være væsentlige kumulative effekter i relation til lugtgener i området omkring Ø. Skovgård, jf. definitionen i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Derfor vurderer Teknik & Miljø, at de nærmeste naboer ikke vil blive udsat for lugtgener, som overstiger et acceptabelt niveau.

Det skal dog nævnes, at der kan forekomme kortvarige perioder med lugtgener i forbindelse med udspreddning af husdyrgødning, men generne i forbindelse med dette vurderes at blive mindre, idet gylle skal separeres. Det er derfor den tynde gyllefraktion som skal spredes ud på markerne. Denne fraktion er hurtigere til at trænge ned i jorden end rågylle og derfor vil den afgive lugt i kortere tid.

Med hensyn til støv- og støjgener er Teknik & Miljø vurdering, at omboende ikke vil udsættes for væsentlige gener, idet støvgener i forbindelse med produktionen ofte kun vil forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt at støvudvikling kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling. Samlet vurderer Teknik & Miljø, at der ikke vil være væsentligt øgede støvgener som følge af udvidelsen.

Støj fra fodringsanlæg er begrænset, idet fodringsanlægget er placeret indendørs, således vurderes støjen herfra at være begrænset.

Der vil kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport, den interne transport er dog begrænset til korntransporter i høstens tid. Trafikken til og fra driftsbygningerne på Ø. Skovgård vil komme til at foregå af ny etableret vej syd om gården.

Teknik & Miljø vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke vil være uacceptable støjgener for omkringboende forbundet med udvidelsen.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes fluer og andre skadedyr vil blive bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det Teknik & Miljø vurdering, at

følges vilkårene 2.12.1 og 2.12.2 i denne miljøgodkendelse burde der ikke opstå fluegener og rotteproblemer.

Teknik & Miljø vurderer, at anvendelse af lys i staldene og udenfor bygningerne på Ø. Skovgård ikke vil medføre lysgener for omboende naboer, idet staldlyset kun vil være tændt i dagtimerne og det udendørs lys vil kun være tændt i forholdvis korte perioder.

15 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Bedst Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Technique) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse energiforbruget. Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i BAT-byggeblade, sikrer at der er foretaget en vurdering af teknikkenes virkninger på miljøet, og teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper om lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd m.v. Der er nedsat en følgegruppe under Skov- og Naturstyrelsen, som skal foretage denne vurdering. En beskrevet teknik, der lever op til alle ovenstående krav, har fået betegnelsen BAT. Er teknikken forbundet med store omkostninger, eller er reduktionen i ammoniakfordampningen minimal, har teknikken fået betegnelsen BAT-kandidat.

På Ø. Skovgård anvendes der blandt andet BAT-teknologi i forbindelse med opfyldes af kravet om 15 % reduktion på udvidelsen/ændringen i forhold til bedste staldsystem. Kravet om 15% reduktion er overholdt, idet der er opnået en reduktion i ammoniakfordampningen på grund af, at der i det nye staldanlæg etableres gyllekøling, som skal være i drift i minimum 4450 timer årligt. Desuden bliver der etableret fast overdækning på både eksisterende og ny gyllebeholder. På Ø. Skovgård er der desuden investeret i energibesparende tiltag som ventilation med frekvensstyrede udsugningsenheder, hvormed der fås en besparelse i energiforbruget på ca. 50% i forhold til traditionelle spændingsstyrede udsugninger.

Teknik & Miljø vurderer, at disse tiltag opfylder kravet om, at der skal anvendes miljøvenlige teknologier på ejendommen.

16 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier

Ø. Skovgård er i henhold til Regionkommuneplan 2005 placeret i landzone og i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet alle bygninger er opført i tilknytning til den eksisterende gård og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig helhed. Ejendommen ligger for enden af en cirka 450 m lang privat vej, som grænser op til Nexøvej, der er en offentlig vej. Hovedparten af ejendommen er ikke synlig fra offentlig vej, dog kan en part af den vestlige del af ejendommen ses fra Ølenevej. Der er langs med privat vejen nærmest Nexøvej plantet en allé, som er blikfang når ejendommens afgangs vej passeres på Nexøvej. Den nye slagtesvinestald placeres øst for de eksisterende driftsbygninger og foderladen og siloerne opføres øst for eksisterende maskinhal og syd for de oprindelige driftsbygninger. Den nye gylletank placeres øst for den eksisterende. Dette vil betyde, at stald, foderlade, gyllebeholder og siloer som opføres i forbindelse med projektet vil blive skjult af den eksisterende ejendom og skovbræmmerne omkring ejendommen, og dermed ikke synlig fra offentlig vej. Teknik og Miljø vurderer, at den valgte placering af stald, foderlade, gylletank og siloer vil betyde, at ejendommen ikke bliver et dominerende element i landskabet, men en samlet enhed som knytter sig naturligt til skovbræmmerne omkring ejendommen.

17 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil samtlige produktionsbygninger tilhørende svineproduktionen blive rengjort, vedligeholdt eller nedrevet. Ejendommens øvrige bygninger vil blive vedligeholdt, således at ejendommen ikke vil frem træde misligholdt. Teknik & Miljø vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

18 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse

18.1 Alternative løsninger

Et alternativ til udvidelsen på Ø. Skovgård kunne være at placere den ansøgte produktionsudvidelse på en af ansøgers andre ejendomme: Lausvang, Aspevej 14, Østermarie eller Graveregård, Brandsgårdsvejen 5, 3730 Nexø.

En placering af produktionsudvidelsen på en af ansøgers andre ejendomme ville betyde, at ammoniakemissionen fra den nye stald ville påvirke et andet nærområde end det omkring Ø. Skovgård, og at lugtgenerne omkring Ø. Skovgård ikke ville blive forøget. I stedet ville der kunne komme forøgede lugtgener i og omkring en produktion på enten Lausvang eller Graveregård.

1. alternativ - udvidelse af slagtesvineproduktionen på Lausvang

Lausvang ligger cirka 6,7 km nord for Ø. Skovgård - tilbage trukket fra Aspevej, som er en offentlig vej, og med åbne mark omkring sig. Adgangsvejen til Lausvang er en privat vej, der er fælles med Aspevej 10 og 12.

En udvidelse af slagtesvineproduktionen på Lausvang i stedet for en udvidelse af produktion på Ø. Skovgård ville betyde, at den øgede miljøbelastningen ville blive flyttet fra et lokalområde til et andet. I området omkring Lausvang findes to andre bedrifter med betydelige husdyrproduktioner, det forventes, at produktionerne på de to naboejendomme vil forsætte også i fremtiden. Der er således allerede belastning af lokalområdet omkring Lausvang.

Ud fra et landskabeligt synspunkt vil en udvidelse på Lausvang betyde, at de nye bygninger, siloer og gyllelagunen vil blive meget dominerende elementer i landskabet, idet det vil være nødvendigt at placere disse anlæg på åben mark enten syd eller øst for eksisterende bygninger på Lausvang. Eller på marken ved siden af de eksisterende gylletanke, som er placeret på modsat side af den fælles privat vej i forhold til selve bygningskomplekset på Lausvang. Uanset, hvor de nye bygninger mm. ville blive placeret på Lausvang er det Teknik & Miljøs vurdering, at de ville blive meget mere synlige i landskabet end ved en placering på Ø. Skovgård.

Ses der på alternativet med en udvidelse af den eksisterende slagtesvineproduktion på Lausvang i forhold til naboejendomme, er den nærmeste nabo beliggende cirka 55 meter fra eksisterende staldbygninger på Lausvang. Endvidere findes der inden for 200-300 m seks andre naboejendomme, hvoraf fire vil være beliggende indenfor den lugtgeneafstand, som er beregnet for produktionen på Ø. Skovgård. Dette betyder alene på grund af de skærpede lugtkrav i den kommende lov om Miljøregulering af husdyrbrug vil en udvidelse på Lausvang være umulig med de nuværende muligheder for teknikker til lugtreduktion.

2. alternativ - udvidelse af slagtesvineproduktionen på Graverregård

Graverregård er beliggende cirka 5,3 km sydøst for Ø. Skovgård - direkte ud til Brandsgårdsvejen, som er en offentlig vej og med åbne marker omkring sig.

Når der ses på alternativet med at udvide svineproduktionen på Graverregård i stedet for udvidelse af produktionen på Ø. Skovgård, er det Teknik & Miljøs vurdering, at dette ikke er fordelagtigt set ud fra et miljømæssigt synspunkt. Der er findes i en afstand af 2.000 m fra Graverregård 8 større husdyrbrug, som også i fremtiden forventes at have en betydelig husdyrproduktion.

Knapt 2.000 m sydvest for Graverregård findes et særligt værdifuldt naturområde, Dyndebykæret, som i forvejen er påvirket af de øvrige husdyrbrug i området. Det er dog Teknik & Miljøs vurdering at såfremt der sker en udvidelse af produktionen på Graverregård, ville naturområdet kun blive påvirket i mindre grad af en sådan udvidelse.

Placeringen af en produktionsudvidelse på Graverregård vil ud fra en nabomæssig vinkel betyde at flere naboejendomme påvirkes af udvidelsen. Indenfor 200-300 meter af Graverregård findes der i alt fire beboelser, heraf én som er beliggende indenfor den lugtgeneafstand, som er beregnet på Ø. Skovgård.

Ses der landskabeligt på en udvidelse på Graverregård vil opførelse af en slagtesvinestald med 3.000 stipladser, foderlade, siloer og gyllelagune blive meget synligt i landskabet, idet Graverregård ligger åbent i landskabet uden skovbevoksning omkring sig.

Det er Teknik & Miljø's samlede vurdering, at det er en fordel at ligge produktionsudvidelsen på Ø. Skovgård frem for på Lausvang eller Gravergård. Begrundelsen for dette er de natur-, nabo- og landskabeligeforhold omkring Ø. Skovgård.

I forhold til miljøbelastningen af området omkring Ø. Skovgård, er der indenfor 2.000 m fra Ø. Skovgård kun et større produktionslandbrug, som forventes at have en produktion i fremtiden. Lokalområdet er således ikke i forvejen belastet af intensiv husdyrproduktion.

På Ø. Skovgård har flere forskellige staldsystemer og udfordringssystemer været i overvejelse. Det har været vigtigt for ansøger, at staldsystemet og fodringssystemet giver mulighed for at optimere på fodringen, således at miljøbelastningen bliver mindst mulig.

Det er Teknik & Miljø's vurdering, at det ud fra et landskabeligt synspunkt er bedst at placere de nye bygninger, siloer og gyllelagunen på Ø. Skovgård. Begrundelsen for dette er, at anlægget ikke vil være synligt fra offentlig vej og ikke virke dominerende i landskabet, idet det eksisterende gårdanlæg og de nye bygninger vil være omkranset af skov.

Med hensyn til naboforhold omkring Ø. Skovgård vil der kun være to nabobeboelser indenfor 200-300 m, hvoraf den ene ejendom er ejet af ansøger. Begge beboelser er beliggende uden for den beregnede lugtgeneafstand.

Samlet er det således Teknik & Miljø's vurdering, at der ikke er nabomæssig eller landskabelige forhold, som taler for, at slagtesvineproduktionen ikke bør udvides på Ø. Skovgård, og således vurderes de behandlede alternativer ikke som værende bedre end det ansøgte projekt.

18.2. 0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

Udgangspunktet for at udvide husdyrproduktionen på Ø. Skovgård er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet til udvidelsen på Ø. Skovgård er at opretholde produktionen på det nuværende niveau. En opretholdelse af den nuværende driftsform er en fastholdelse af produktionen på Gravergård, hvor slagtesvinene går på dybstrøelse med de positive og negative konsekvenser dette vil have på blandt andet det miljømæssige og samfundsmæssige plan.

Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring Ø. Skovgård ikke øges yderligere, men der vil heller ikke være nogen miljøfordele at hente. Hvis udvidelsen ikke finder sted vil det betyde at svineproduktionen vil skulle opretholdes i staldene på Gravergård, hvor svinene går på dybstrøelse, der vil således ikke være mulighed for at opnå forbedringer i fodereffektiviteten. Desuden vil en forsættelse af produktionen på Gravergård betyde, at den relative store ammoniakfordampning fra dybstrøelsesstalden bibeholdes.

0-alternativet vil også betyde, at hovedparten af gyllen ikke vil skulle separeres, hvilket vil resultere i, at der ikke opnås de miljømæssige gevinster som gylleseparationen giver i form af højere udnyttelse af kvælstoffet i husdyrgødningen og reduktion i fosforoverskuddet. 0-alternativet vil således betyde, at der forsat skal udbringes rågylle på markerne. Rågylle er tykkere end den gyllefraktion der bliver tilbage på Ø. Skovgård efter udvidelsen, og derfor er rågylle længere om at trænge ned i jorden. Dette betyder, at der ved 0-alternativet kan være flere lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen end ved det

ansøgte projekt, idet rågylle kan ligge på jordoverfladen og afgive lugt over en længere periode end den gyllefraktion som bliver tilbage på Ø. Skovgård ved det ansøgte projekt.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen, er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde større gener for naboerne omkring Ø. Skovgård end ved den nuværende produktion. Sandsynligvis vil der blive færre lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen, idet der er tale om at al gyllen separeres.

Det er Teknik & Miljø's vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativer, dvs. fastholdes af et konstant produktionsniveau på Ø. Skovgård og Graverregård, ville være en begyndende afvikling af produktionerne. Ses der på 0-alternativet ud fra et samfundsmæssigt synspunkt, vil 0-alternativet kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagteriet, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer, håndværkere m.m) og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Pt. eksporteres smågrise væk fra Bornholm, idet der ikke er kapacitet til at opfede alle smågrisene lokalt. Samtidig falder antallet af leverandører til slagteriet. Samfundsmæssigt bør leverancerne til slagteriet derfor sikres, således at slagteriet forsat kan eksistere på Bornholm og arbejdspladserne til de over 200 ansatte bevares. Dette gøres blandt andet ved at flest mulige smågrise opfedes på Bornholm.

Det er Teknik & Miljø's samlede vurdering af 0-alternativet, at der ikke opnås nogle miljømæssige eller samfundsmæssige fordele, der taler for, at nedlæggelsen af slagtesvineproduktionen på Graverregård og udvidelsen af produktionen på Ø. Skovgård ikke gennemføres.

19 Afværgeforanstaltninger

19.1 Tekniske foranstaltninger

Den nye stald etableres med frekvensstyret ventilation, som reducerer strømforbruget med ca. 50 %. Støjgener er ligeledes reduceret ved anvendelse af de frekvensstyrede ventilatorer.

Udfodringsystemet betinger, at der kan fodres specifikt i de enkelte stier. Dette betinger mulighed for at reducere indholdet af protein m.v. i foderet.

Der vil i det nye staldanlæg blive etableret gyllekøling, hvilket mindsker ammoniakfordampningen. Muligvis kan der også opnås en reduktion i lugtudledningen, idet gyllen nedkøles, men der forlægger ikke resultater, som viser en signifikant forskel.

Der etableres fast overdækning på både eksisterende og ny gyllebeholder, hvilket reducerer ammoniakfordampningen fra lagerne med husdyrgødning.

19.2 Fodermæssige forhold

Udfodringsystemet betinger, at fodersammensætningen kan justeres i forhold til grisenes behov. Dette giver mulighed for reduktion i foderets indhold af protein m.v.

19.3 Håndtering af husdyrgødning

Husdyrgødningen på Ø. Skovgård skal separeres. Den faste fraktion skal leveres til Biokraft A/S og væskefraktionen skal udbringes på udspretningsarealerne. Udnyttelsen af kvælstoffet i væskefraktionen er

større end for rågyll. Væskefraktionen trænger hurtigere ned i jorden hvorved ammoniakfordampning ved udspretnings reduceres samt lugtgenerne forventes reduceret. Ved at separere gyllen sikres at udspretningsarealerne ikke tilføres mere fosfor end der fraføres.

19.4 Beplantninger

Der er ikke planlagt beplantninger rundt om bygningerne udover, hvad der allerede er eksisterende.

20 Samlet konkluderende vurdering

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampningen og ammoniakdepositionen til omkringliggende naturarealer. Anlægget ved Ø. Skovgård er beliggende mere end 1000 m fra naturområder, der er beskyttet i form af bufferzoner og ingen naturområder vurderes at blive påvirket i negativ retning af udvidelsen. Desuden vurderes vandmiljøet ikke at blive påvirket væsentligt af næringsbelastning fra overfladisk afstrømning.

Kravet til 15% reduktion af ammoniakfordampningen på udvidelsen i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 er opfyldt, idet den nye slagtesvinestald indrettes med delvist fastgulv (25-49 % spalter) og ved at der er opnået reduktion i ammoniakfordampningen ved at etablere gyllekøling i det nye staldanlæg samt over dække både eksisterende og ny gyllebeholder.

Landskabeligt vurderes det, at det er mest hensigtsmæssigt at placere den nye stald mv. på Ø. Skovgård som ansøgt, således at de nye faciliteter ikke bliver dominerende i landskabet.

Med hensyn til nabogener er det Teknik & Miljø's vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde større gener for naboerne omkring Ø. Skovgård end ved den nuværende produktion. Endvidere er der beskrevet og stillet vilkår, som sikre, at de nødvendige foranstaltninger træffes ved ophør af driften på ejendommen, således at forureningsfare undgås.

Ses der på projektets kortsigtigede såvel som langsigtigede virkninger på miljøet vurderes disse ikke at være af væsentlig betydning. Teknik & Miljø har vurderet, at den øgede ammoniakemission fra Ø. Skovgård ikke vil have en negativ indvirkning på naturområderne, hverken på kort- eller langsiget.

Med hensyn til udspretningsarealernes placering ligger en part af arealerne i nitratfølsomme områder i forhold til overfladevand og det er sikret at beskyttelseniveauet i forhold til nitratkasse 1 er opfyldt, se nærværende miljøgodkendelse. Ingen udspretningsarealer er placeret i områder der er nitratfølsomme i relation til vandindvinding, og ej heller er der nogle udspretningsarealer placeret i fosforbelastede områder.

21 Generelle forhold

21.1 Tidligere offentliggørelser

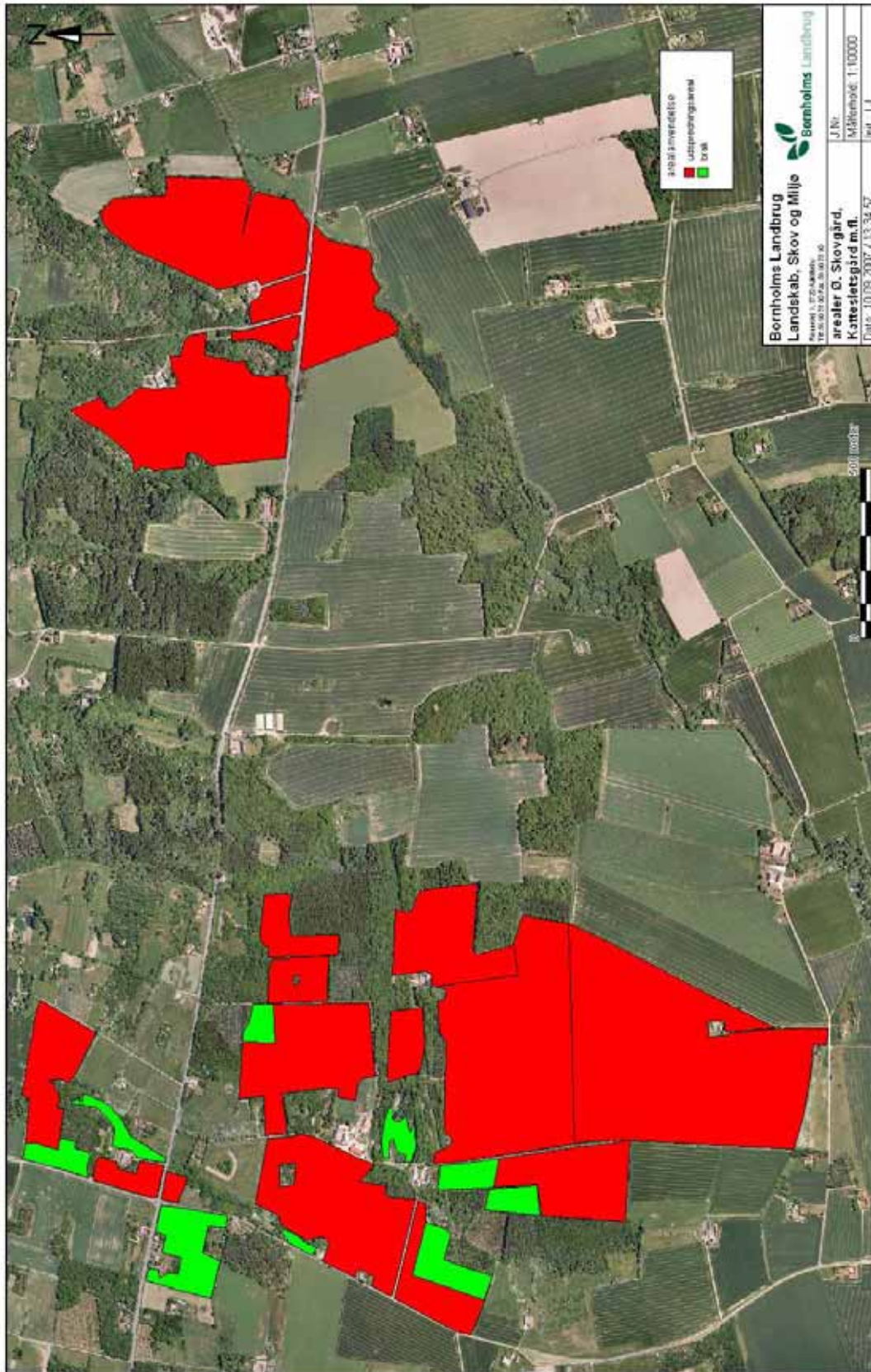
Bornholms Regionskommune offentliggjorde i perioden 24. marts til 25. april 2005 ”Debat om udvidelse af svineproduktionen på Ø. Skovgård, Aaker”. Regionskommune modtog to debatindlæg som følge af offentliggørelsen. Resumé af disse indlæg og kommentar hertil er gengivet i bilag 7.

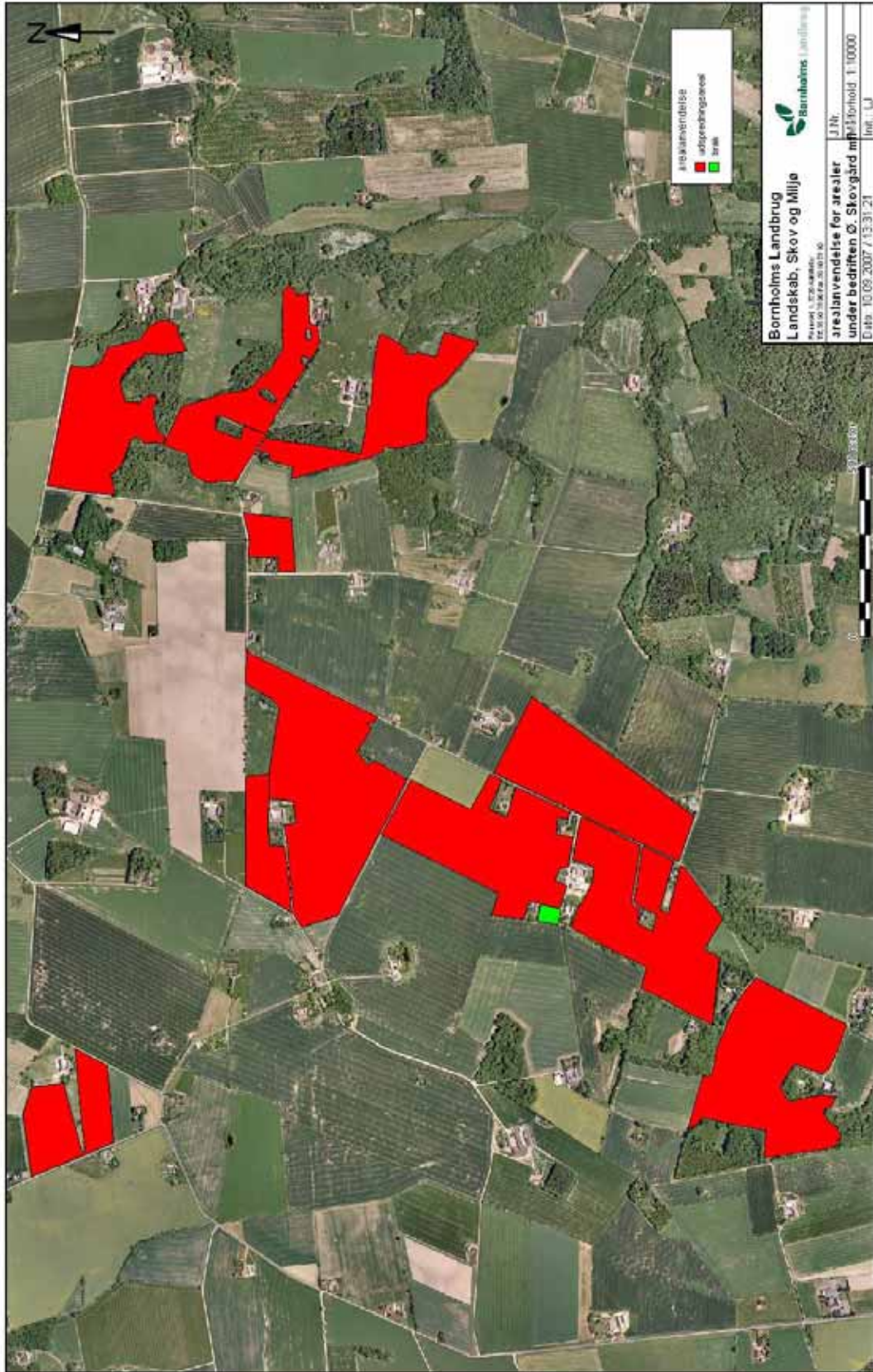
I perioden 23. december 2006 til 19. februar 2007 forløb den anden offentlighøringsperiode og i forbindelse hermed modtog Regionskommunen skriftlige indlæg. Resumé af disse indlæg og kommentar hertil er gengivet i Bilag 8.

21.2 Klagevejledning

Regionskommunens afgørelse kan påklages til Miljøklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagen. Evt. klage skal være skriftlig og indsendes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, Skovløkken 4, 3770 Allinge. Herfra videresendes klagen til Miljøklagenævnet, der vil behandle klagen. Klagefristen er 4 uger fra 10. november 2007, hvor afgørelsen annonceres i Bornholms Tidende. Klagefristen udløber dermed 10. december 2007.

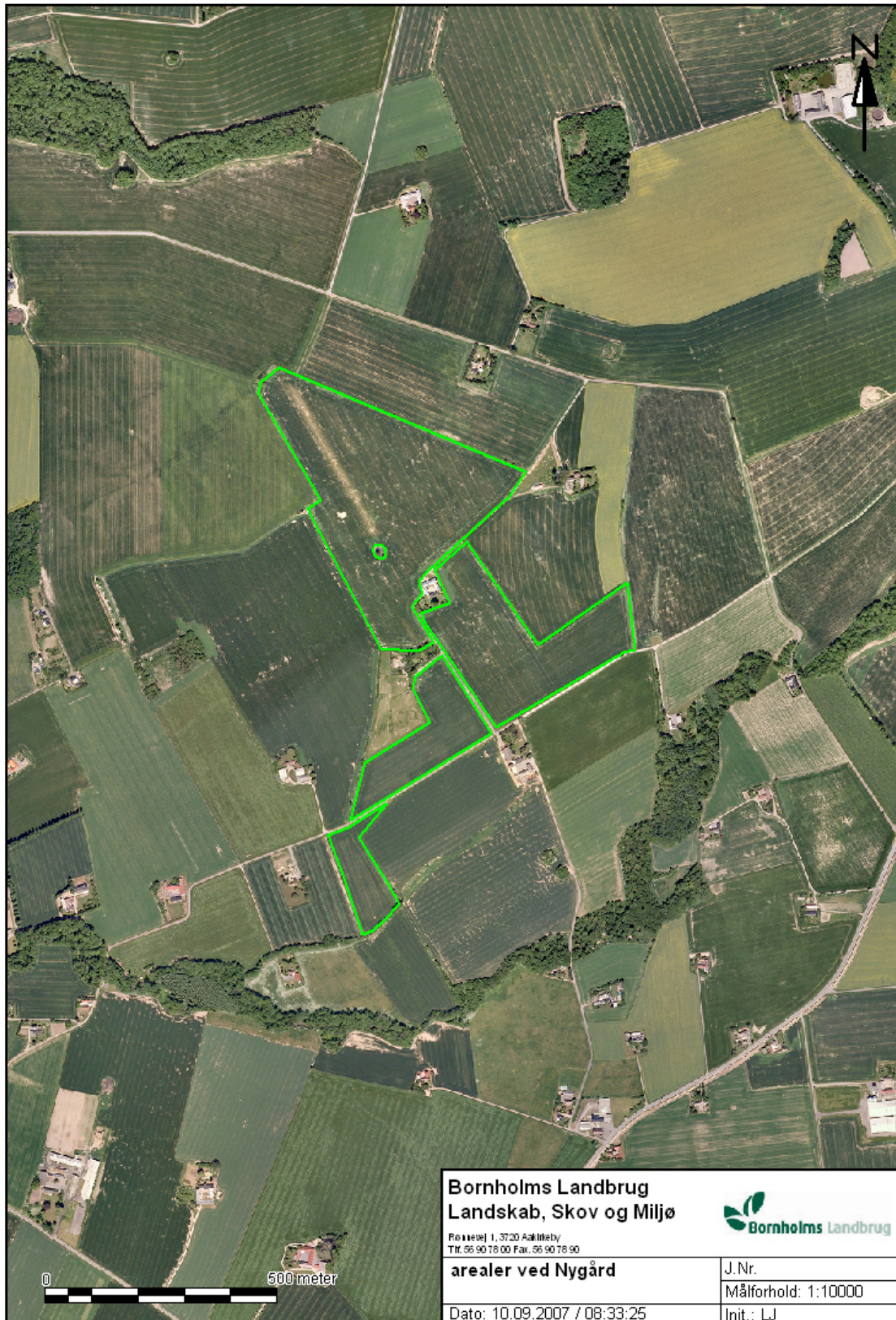
Bilag 1 - Udspretningsarealer til Ø. Skovgård

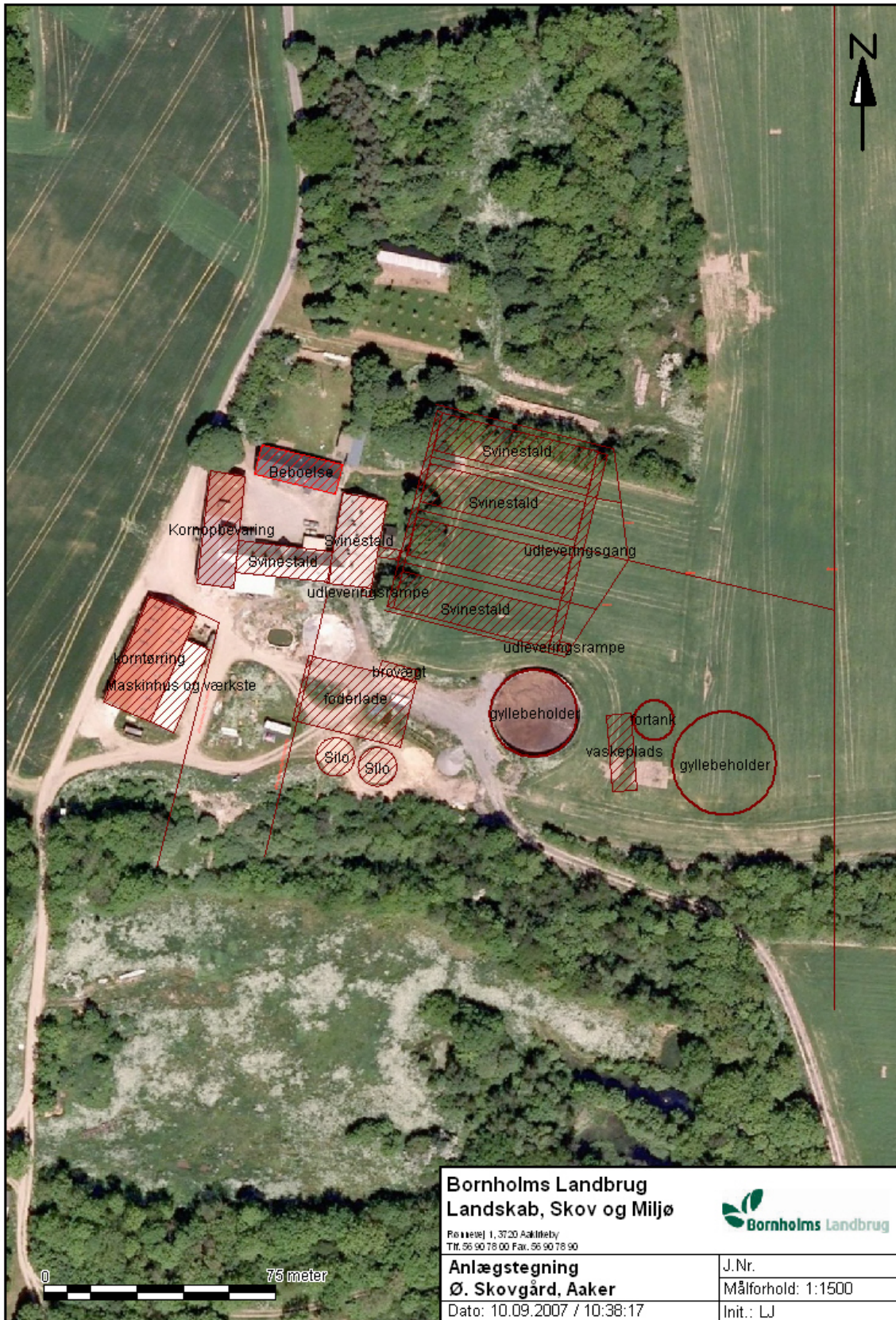

Bilag 2 □ Udspretningsarealer ved Nygård

Dette areal vil kun blive anvendt til udspretning, såfremt der fraføres mindre mængder N end forudsat med den faste fraktion og/eller produktionen på Lausvang bliver større end forventet.

Bilag 3 - Anlægstegning

Bornholms Landbrug Landskab, Skov og Miljø <small>Rønnestvej 1, 3720 Aakirkeby Tlf. 56 90 78 00 Fax. 56 90 78 90</small>		
Anlægstegning Ø. Skovgård, Aaker Dato: 10.09.2007 / 10:38:17		
J.Nr. Målforshold: 1:1500 Init.: LJ		

Bilag 5 □ Plantelister og vurderinger

Besigtigelser af naturområderne er foretaget af biolog Karina Lærkedal Sørensen i juli 2005 (på nær natur nr. 19, som er besigtiget af Katrine Bruntse i august 2006). Natur nr. henviser til beregningen af ammoniakdeposition (bilag 11), mens geokode henviser til oplysninger i regionkommunens naturdatabase.

Den angivne Ellenbergværdi er et tal for næringsfølsomhed (overfor kvælstof). Ellenbergsskalaen går fra 1 til 9, hvor værdien 1 gives til meget næringsfølsomme plantearter, mens værdien 9 gives til meget næringselskende arter. Typisk karakteriseres arter med værdierne 1-3 som næringsfølsomme arter, mens arter med værdierne 4-6 er tolerante, og arter med værdierne 7-9 er næringselskende. Arter, som ikke har nogen næringspræference - indifferente arter - er markeret med "x".

For søerne indgår i plantelisterne både plantearter i/på selve søen og plantearter fra bredvegetationen.

Søer

Sø 200 m syd for Sandvad gård, natur nr. 5 – Geokode BN001946

Besigtiget 18-07-2005.

Lokaliteten er en lille sø i en lysning i kanten af en lille skov. Mod nord og syd er der trævækst af Vortebirk.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Pyramide-Læbeløs	<i>Ajuga pyramidalis</i>	1
Vejbred-Skeblad	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	8
Knæbøjlet Rævehale	<i>Alopecurus geniculatus</i>	7
Vellugtende Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	x
Tusindfryd	<i>Bellis perennis</i>	6
Vorte-Birk	<i>Betula pendula</i>	x
Eng-Kabbeleje	<i>Caltha palustris</i>	6
Hyrdetaske	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	6
Engkarse	<i>Cardamine pratensis ssp. pratensis</i>	x
Stjerne-Star	<i>Carex echinata</i>	2
Håret Star	<i>Carex hirta</i>	5
Bleg Star	<i>Carex pallescens</i>	3
Kær-Tidsel	<i>Cirsium palustre</i>	3
Alm. Sumpstrå	<i>Eleocharis palustris</i>	
Lådden Dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	8
Kær-Dueurt	<i>Epilobium palustre</i>	2
Dunet Dueurt	<i>Epilobium parviflorum</i>	6
Kær-Sherre	<i>Galium palustre ssp. palustre</i>	4
Manna-Sødgræs	<i>Glyceria fluitans</i>	7
Sump-Evighedsblomst	<i>Gnaphalium uliginosum</i>	4
Fløjlgræs	<i>Holcus lanatus</i>	5
Glanskapslet Siv	<i>Juncus articulatus</i>	2
Tudse-Siv	<i>Juncus bufonius</i>	4
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>	4

Liden Andemad	<i>Lemna minor</i>	6
Vand-Mynte	<i>Mentha aquatica</i>	
Eng-Forglemmigej	<i>Myosotis palustris</i>	
Firblad	<i>Paris quadrifolia</i>	7
Vand-Pileurt	<i>Persicaria amphibia</i>	
Glat Vejbred	<i>Plantago major</i>	6
Alm. Brunelle	<i>Prunella vulgaris</i>	x
Bidende Ranunkel	<i>Ranunculus acris</i>	
Nedbøjet Ranunkel	<i>Ranunculus flammula</i>	
Langbladet Ranunkel	<i>Ranunculus lingua</i>	7
Alm. Syre	<i>Rumex acetosa</i>	6
Alm. Fuglegræs	<i>Stellaria media</i>	8
Mælkebøtte	<i>Taraxacum sp.</i>	
Rød-Kløver	<i>Trifolium pratense</i>	x
Hvid-Kløver	<i>Trifolium repens</i>	6
Tykbladet Ærenpris	<i>Veronica beccabunga</i>	6

Vurdering:

Bredvegetationen omkring søen består hovedsagelig af næringstolerante og næringselskende arter, men der er også et vist indslag af kvælstoffølsomme arter. Der sker imidlertid ingen forøgelse af ammoniakdepositionen til søen, og der er langt til udspretningsarealer. Lokalteteten vurderes derfor ikke at blive påvirket i negativ retning af den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård.

Sø, Sprøjtevejen 18, natur nr. 44 – Geocode BN001095 Besigtiget 21-07-2005.

Lokaliteten er en smal, dybtliggende og træomkranset sø på mark og er tilgroet.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Vejbred-Skeblad	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	8
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Alm. Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>	5
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>	6
Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	8
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Burre-Snerre	<i>Galium aparine</i>	
Eng-Nellikerod	<i>Geum rivale</i>	4
Liden Andemad	<i>Lemna minor</i>	6
Alm. Rajgræs	<i>Lolium perenne</i>	7
Sværtvæld	<i>Lycopus europaeus</i>	7
Pengebladet Fredløs	<i>Lysimachia nummularia</i>	x
Vand-Pileurt	<i>Persicaria amphibia</i>	

Eng-Rapgræs	<i>Poa pratensis</i>	
Alm. Rapgræs	<i>Poa trivialis</i>	7
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Øret Pil	<i>Salix aurita</i>	3
Grå-Pil	<i>Salix cinerea</i>	
Alm. Hylde	<i>Sambucus nigra</i>	9
Bittersød Natskygge	<i>Solanum dulcamara</i>	8
Bredbladet Dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	8
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9

Vurdering:

Bredvegetationen omkring søen udgøres hovedsagelig af næringselskende arter, og søen er tilgroet. Lokalteten ligger endvidere et stykke fra udspretningsarealer. Lokalteten vurderes derfor ikke at indeholde naturværdier, som trues af landbrugsdrift.

Sø 200 m sydsydvest for Skovtoft, natur nr. 27 – Geokode BN001397

Besigtiget 21-07-2005.

Lokaliteten er en gammel sø. Ifølge ejer er der salamandere i søen. Ligeledes ifølge ejer vil søen blive oprenset snart.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Kryb-Hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	5
Alm. Star	<i>Carex nigra</i>	
Blære-Star	<i>Carex vesicaria</i>	5
Kær-Dueurt	<i>Epilobium palustre</i>	2
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>	3
Vand-Mynte	<i>Mentha aquatica</i>	
Vej-Pileurt	<i>Polygonum aviculare s.str.</i>	
Sølv-Potentil	<i>Potentilla argentea coll.</i>	
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Storblomstret	<i>Ranunculus peltatus</i>	6
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Sø-Kogleaks	<i>Schoenoplectus lacustris</i>	6
Bittersød Natskygge	<i>Solanum dulcamara</i>	8
Grenet Pindsvineknop	<i>Sparganium erectum</i>	7
Stor Andemad	<i>Spirodela polyrhiza</i>	
Mælkebøtte	<i>Taraxacum sp.</i>	

Vurdering:

Vegetationen består hovedsagelig af næringstolerante og næringselskende arter. Den beregnede ekstra

ammoniakdeposition til lokaliteten fra den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård er 1,7 kg N/ha/år, så lokaliteten efter udvidelsen belastes med i alt ca. 16,3 kg N/ha/år. Lokaliteten vurderes ikke at blive påvirket yderligere af udspreddning, idet der allerede i dag er udspreddning på arealer nær lokaliteten. Samlet vurderes det derfor, at lokaliteten ikke trues af den planlagte udvidelse.

Sø sydøst for Østre Skovgård, natur nr. 29 – Geokode BN001411

Besigtiget 20-07-2005.

Lokaliteten er en delvis tilgroet skovsø.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Vejbred-Skeblad	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	8
Vellugtende Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	x
Alm. Star	<i>Carex nigra</i>	
Blære-Star	<i>Carex vesicaria</i>	5
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>	6
Alm. Sumpstrå	<i>Eleocharis palustris</i>	
Kær-Dueurt	<i>Epilobium palustre</i>	2
Dunet Dueurt	<i>Epilobium parviflorum</i>	6
Dynd-Padderok	<i>Equisetum fluviatile</i>	5
Skov-Padderok	<i>Equisetum sylvaticum</i>	4
Alm. Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	5
Kær-Snerre	<i>Galium palustre ssp. palustre</i>	4
Manna-Sødgræs	<i>Glyceria fluitans</i>	7
Fløjlsgæs	<i>Holcus lanatus</i>	5
Krybende Hestegræs	<i>Holcus mollis</i>	3
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>	4
Alm. Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	x
Vand-Mynte	<i>Mentha aquatica</i>	
Sump-Forglemmigej	<i>Myosotis laxa ssp. caespitosa</i>	7
Eng-Forglemmigej	<i>Myosotis palustris</i>	
Vand-Pileurt	<i>Persicaria amphibia</i>	
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Øret Pil	<i>Salix aurita</i>	3
Selje-Pil	<i>Salix caprea</i>	
Bredbladet Dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	8
Muse-Vikke	<i>Vicia cracca</i>	x

Vurdering:

Idet lokaliteten er beliggende i nærheden af Ø. Skovgård, vil denne påvirkes forholdsvis meget af den planlagte udvidelse. Det er beregnet, at den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård vil medføre en ekstra ammoniakdeposition

til lokaliteten på 4,7 kg N/ha/år, så den samlede deposition efter udvidelsen vil være ca. 23,4 kg N/ha/år. Vegetationen udgøres imidlertid hovedsagligt af næringstolerante og næringselskende arter, som tillige er ret almindelige. Det vurderes derfor ikke, at lokaliteten indeholder vigtige naturværdier, som bør beskyttes mod den planlagte udvidelse.

Sø ved Egebygård, natur nr. 30 – Geokode BN001414

Besigtiget 20-07-2005.

Lokaliteten er en svært tilgængelig sø. Den er træomkranset mod nord og vest.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Vorte-Birk	<i>Betula pendula</i>	x
Håret Star	<i>Carex hirta</i>	5
Alm. Star	<i>Carex nigra</i>	
Blære-Star	<i>Carex vesicaria</i>	5
Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Alm. Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>	5
Engriflet Hvidtjørn	<i>Crataegus monogyna</i>	4
Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	8
Lådden Dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	8
Kær-Dueurt	<i>Epilobium palustre</i>	2
Dunet Dueurt	<i>Epilobium parviflorum</i>	6
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>	3
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Burre-Snerre	<i>Galium aparine</i>	
Fløjlsgræs	<i>Holcus lanatus</i>	5
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>	4
Liden Andemad	<i>Lemna minor</i>	6
Sværtøvæld	<i>Lycopus europaeus</i>	7
Vand-Pileurt	<i>Persicaria amphibia</i>	
Fersken-Pileurt	<i>Persicaria maculosa</i>	
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>	x
Glat Hunde-Rose	<i>Rosa canina ssp. canina</i>	
Hindbær	<i>Rubus idaeus</i>	6
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Øret Pil	<i>Salix aurita</i>	3
Alm. Hylde	<i>Sambucus nigra</i>	9
Bittersød Natskygge	<i>Solanum dulcamara</i>	8
Foder-Kulsukker	<i>Symphytum x uplandicum</i>	

Bredbladet Dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	8
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	x
Glat Ærenpris	<i>Veronica serpyllifolia</i>	5

Vurdering:

Den beregnede ekstra ammoniakdeposition til lokaliteten fra den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård er 1,1 kg N/ha/år, så lokaliteten efter udvidelsen belastes med i alt ca. 16,6 kg N/ha/år. Lokaliteten vurderes ikke at blive påvirket yderligere af udspreddning, idet der allerede i dag er udspreddning på arealer nær lokaliteten. Da der i dag køres rågylle ud, vil belastningen fra udspreddning efter udvidelsen muligvis blive lidt mindre, eftersom gyllen separeres, så kun den tynde fraktion køres ud. Bredvegetationen består overvejende af næringstolerante og næringselskende arter, og det vurderes derfor, at lokaliteten ikke trues af den planlagte udvidelse.

Sø nordnordvest for Skræddergård, natur nr. 34 – Geokode BN001359

Besigtiget 21-07-2005.

Lokaliteten er en sø beliggende i hjørnet af et kvæggæsset overdrev (se vurdering af overdrevet under "Tørre naturtyper" – natur nr. 34). Søen er på besigtigelsestidspunktet tørlagt og domineret af Bredbladet Dunhammer og Almindelig Fredløs.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Mark-Bynke	<i>Artemisia campestris</i>	2
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>	6
Alm. Sumpstrå	<i>Eleocharis palustris</i>	
Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	8
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>	3
Alm. Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	5
Kær-Snerre	<i>Galium palustre ssp. palustre</i>	4
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>	4
Alm. Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	x
Rørgæs	<i>Phalaris arundinacea</i>	7
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Øret Pil	<i>Salix aurita</i>	3
Selje-Pil	<i>Salix caprea</i>	
Grenet Pindsvineknop	<i>Sparganium erectum</i>	7
Bredbladet Dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	8
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9
Vikke	<i>Vicia sp.</i>	

Vurdering:

Vegetationen udgøres hovedsagligt af næringstolerante og næringselskende arter. Den øgede ammoniakdeposition som følge af den ønskede produktion på Ø. Skovgård er beregnet til 0,1 kg N/ha/år, så depositionen på lokaliteten efter udvidelsen er ca. 14,7 kg N/ha/år. Eftersom der allerede i dag er udspreddning på

arealer tæt ved lokaliteten, vil denne ikke blive yderligere påvirket af udspredding. Det vurderes derfor, at lokaliteten ikke trues af den planlagte udvidelse.

Sø vest for Østre Skovgård, natur nr. 37 – Geokode BN001336

Besigtiget 20-07-2005.

Lokaliteten er en sø delvis tilvokset med Dunhammer, Dynd-Padderok, Blærestar og Manna-Sødgræs.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	8
Kryb-Hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	5
Vejbred-Skeblad	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	8
Rød-Ei	<i>Alnus glutinosa</i>	x
Eng-Rævehale	<i>Alopecurus pratensis</i>	7
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Alm. Star	<i>Carex nigra</i>	
Blære-Star	<i>Carex vesicaria</i>	5
Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Alm. Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>	5
Mose-Bunke	<i>Deschampsia caespitosa</i>	
Alm. Sumpstrå	<i>Eleocharis palustris</i>	
Dynd-Padderok	<i>Equisetum fluviatile</i>	5
Alm. Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	5
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Kær-Snerre	<i>Galium palustre ssp. palustre</i>	4
Manna-Sødgræs	<i>Glyceria fluitans</i>	7
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>	4
Gul Fladbælg	<i>Lathyrus pratensis</i>	6
Sværtøvæld	<i>Lycopus europaeus</i>	7
Alm. Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	x
Eng-Forglemmigej	<i>Myosotis palustris</i>	
Vand-Pileurt	<i>Persicaria amphibia</i>	
Rørgræs	<i>Phalaris arundinacea</i>	7
Nedbøjet Ranunkel	<i>Ranunculus flammula</i>	
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Glat Hunde-Rose	<i>Rosa canina ssp. canina</i>	
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Øret Pil	<i>Salix aurita</i>	3
Bredbladet Dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	8
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9

Vurdering:

Vegetationen udgøres næsten udelukkende af næringstolerante og næringselskende arter. Den beregnede ekstra ammoniakdeposition til lokaliteten som følge af den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård er 0,6 kg N/ha/år, så den samlede deposition efter udvidelsen vil være ca. 15,6 kg N/ha/år. Lokaliteten ligger forholdsvis langt fra udspretningsarealer og vil sandsynligvis ikke blive påvirket herfra. Samlet vurderes det derfor, at lokaliteten ikke påvirkes væsentligt af den planlagte udvidelse.

Sø ved Gaberegård, natur nr. 41 – Geokode BN001094

Besigtiget 22-07-2005.

Lokaliteten er et lavvandet vandhul ved en gård.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Knæbøjet Rævehale	<i>Alopecurus geniculatus</i>	7
Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Horse-Tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	8
Liden Andemad	<i>Lemna minor</i>	6
Vand-Mynte	<i>Mentha aquatica</i>	
Fersken-Pileurt	<i>Persicaria maculosa</i>	
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Tigger-Ranunkel	<i>Ranunculus sceleratus</i>	9
Kruset Skræppe	<i>Rumex crispus</i>	6
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Grenet Pindsvineknop	<i>Sparganium erectum</i>	7
Lugtløs Kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	
Bredbladet Dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	8
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9

Vurdering:

Vegetationen på lokaliteten består helt overvejende af næringselskende arter, og der er ikke registreret nogen næringsfølsomme arter. Det vurderes derfor, at lokaliteten ikke indeholder naturværdier, som vil blive truet af påvirkningen fra udspretningsarealerne omkring.

Sø ved Kåsegård, natur nr. 42 – Geokode BN001093

Besigtiget 21-07-2005.

Lokaliteten er en forholdsvis stor sø med trævækst mod vest. Dunhammer holdes kunstigt væk af ejer. Der er grønne frøer.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Kryb-Hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	5
Alm. Hønsetarm	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare var. vulgare</i>	
Alm. Sumpstrå	<i>Eleocharis palustris</i>	
Alm. Kvik	<i>Elytrigia repens</i>	
Lådden Dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	8
Glat Dueurt	<i>Epilobium montanum</i>	6
Dunet Dueurt	<i>Epilobium parviflorum</i>	6
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Eng-Nellikerod	<i>Geum rivale</i>	4
Feber-Nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	7
Fløjsgræs	<i>Holcus lanatus</i>	5
Prikbladet Perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	4
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>	4
Liden Andemad	<i>Lemna minor</i>	6
Sværtøvæld	<i>Lycopus europæus</i>	7
Hvid Åkande	<i>Nymphaea alba</i>	
Vand-Pileurt	<i>Persicaria amphibia</i>	
Sølv-Potentil	<i>Potentilla argentea coll.</i>	
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Stor Andemad	<i>Spirodela polyrhiza</i>	
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9

Vurdering:

Vegetationen består udelukkende af næringstolerante og næringselskende arter, og lokaliteten ligger forholdsvis langt fra udspretningsarealer. Det vurderes derfor, at lokaliteten ikke vil blive påvirket af den planlagte udvidelse.

Sø 350 m vest for Slettegård, natur nr. 43 – Geokode BN001054

Besigtiget 21-07-2005.

Lokaliteten er et tidligere vandhul, som nu er en fuldstændig træ-tilgroet lavning. Der er spor efter opfyldning med jord og sten. Planteliste er ikke udarbejdet, idet lavningen var utilgængelig på grund af stejle sider og byggeaffald/sten.

Vurdering:

Umiddelbart indeholder lokaliteten ikke naturværdier, som bør beskyttes. Den planlagte udvidelse af Ø. Skovgård vurderes derfor ikke at have betydning for lokaliteten.

Sø ved Lillegård, natur nr. 51 – Geokode BN001435

Besigtiget 21-07-2005.

Lokaliteten er en større sø ved gård. Søer er nyligt opgravet. Der er observeret frøer.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Kryb-Hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	5
Rød-Ei	<i>Alnus glutinosa</i>	x
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Hare-Star	<i>Carex ovalis</i>	3
Blære-Star	<i>Carex vesicaria</i>	5
Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Horse-Tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	8
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>	6
Vild Gulerod	<i>Daucus carota ssp. carota</i>	4
Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	8
Lådden Dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	8
Glat Dueurt	<i>Epilobium montanum</i>	6
Kær-Dueurt	<i>Epilobium palustre</i>	2
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Burre-Snerre	<i>Galium aparine</i>	
Eng-Nellikerod	<i>Geum rivale</i>	4
Feber-Nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	7
Manna-Sødgræs	<i>Glyceria fluitans</i>	7
Sump-Evighedsblomst	<i>Gnaphalium uliginosum</i>	4
Tudse-Siv	<i>Juncus bufonius</i>	4
Liden Andemad	<i>Lemna minor</i>	6
Mark-Forglemmigej	<i>Myosotis arvensis</i>	6
Fersken-Pileurt	<i>Persicaria maculosa</i>	
Eng-Rottehale	<i>Phleum pratense ssp. pratense</i>	7
Glat Vejbred	<i>Plantago major</i>	6
Eng-Rapgræs	<i>Poa pratensis</i>	
Vej-Pileurt	<i>Polygonum aviculare s.str.</i>	
Bævreasp	<i>Populus tremula</i>	x
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Alm. Vandranunkel	<i>Ranunculus aquatilis var. aquatilis</i>	
Storblomstret Vandranunkel	<i>Ranunculus peltatus</i>	6
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Glat Hunde-Rose	<i>Rosa canina ssp. canina</i>	
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Alm. Brandbæger	<i>Senecio vulgaris ssp. vulgaris</i>	8

Bittersød Natskygge	<i>Solanum dulcamara</i>	8
Grenet Pindsvineknop	<i>Sparganium erectum</i>	7
Alm. Fuglegræs	<i>Stellaria media</i>	8
Hvid-Kløver	<i>Trifolium repens</i>	6
Lugtløs Kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	

Vurdering:

Lokaliteten vil kunne påvirkes i negativ retning ved udspreddning af husdyrgødning på arealet nærvæd, idet arealet ikke tidligere har været anvendt som udspreddningsareal. Der vil dog være tale om en relativt beskeden påvirkning, idet der skal udspreddes separeret gylle (den tynde fraktion). Vegetationen består helt overvejende af næringstolerante og næringselskende arter. Da lokaliteten således i forvejen forekommer næringsrig, vurderes den ikke at blive påvirket væsentligt af den planlagte landbrugsdrift.

Sø nordvest for Katteslet gård, natur nr. 52 - Geocode BN001406

Besigtiget 21-07-2005.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	7
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	8
Vild Kørvæl	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	8
Glat Dueurt	<i>Epilobium montanum</i>	6
Dunet Dueurt	<i>Epilobium parviflorum</i>	6
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>	3
Alm. Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	5
Burre-Snerre	<i>Galium aparine</i>	
Manna-Sødgræs	<i>Glyceria fluitans</i>	7
Sværtvæld	<i>Lycopus europaeus</i>	7
Ager-Mynte	<i>Mentha arvensis</i>	x
Rød-Gran	<i>Picea abies</i>	x
Ørnebregne	<i>Pteridium aquilinum</i>	3
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Nedbøjet Ranunkel	<i>Ranunculus flammula</i>	
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Hænge-Pil	<i>Salix x chrysocoma</i>	
Stor Andemad	<i>Spirodela polyrhiza</i>	
Bredbladet Dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	8
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9

Vurdering:

Vegetationen består hovedsagelig af næringselskende arter. Som beskrevet for "natur 51" herover, vil lokaliteten kunne påvirkes i negativ retning ved udspredding af separeret gylle på et nærliggende areal, idet dette ikke tidligere har været anvendt som udspreddingsareal. Da lokaliteten i forvejen forekommer næringsrig, vurderes den imidlertid ikke at blive påvirket væsentligt af den planlagte landbrugsdrift.

Sø ved Kattesletsgård, natur nr. 53 - Geokode BN001407

Besigtiget 21-07-2005.

Lokaliteten er en større stenomkranset sø nær gård. Vandet er uklart uden vandplanter.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Spids-Løn	<i>Acer platanoides</i>	x
Alm. Røllike	<i>Achillea millefolium</i>	
Kryb-Hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	5
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Vorte-Birk	<i>Betula pendula</i>	x
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>	x
Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	8
Lådden Dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	8
Glat Dueurt	<i>Epilobium montanum</i>	6
Dunet Dueurt	<i>Epilobium parviflorum</i>	6
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Sværtøvæld	<i>Lycopus europaeus</i>	7
Fredløs	<i>Lysimachia sp.</i>	
Majblomst	<i>Maianthemum bifolium</i>	3
Vand-Mynte	<i>Mentha aquatica</i>	
Vejbred	<i>Plantago sp.</i>	
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Bittersød Natskygge	<i>Solanum dulcamara</i>	8
Alm. Røn	<i>Sorbus aucuparia</i>	x
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9
Kransmynte	<i>Mentha aquatica x arvensis</i>	
Hængepil	<i>Salix x chrysocoma</i>	

Vurdering:

Vegetationen består næsten udelukkende af næringstolerante og næringselskende arter. Som beskrevet for "natur 51 og 52" herover, vil lokaliteten kunne påvirkes i negativ retning ved udspredding af separeret gylle på et

nærliggende areal, idet dette ikke tidligere har været anvendt som udspretningsareal. Da lokaliteten i forvejen forekommer næringsrig, vurderes den imidlertid ikke at blive påvirket væsentligt af den planlagte landbrugsdrift.

Sø nordøst for Ellevang, natur nr. 19 – Geokode BN001394

Besigtiget 25-08-06

Vandhul midt i markflade. Der er spredt træbevoksning omkring vandhullet med flest træer mod nord og nogle mod syd. Vandhullet er alligevel ret lysåbent. Vandoverfladen dækkes næsten helt af dyndpadderok og bredbladet dunhammer. Der er enkelte større marksten på bredden. Hvor der er åbent vandspejl, dækkedes overfladen på besigtigelsestidspunktet næsten 80-90 % af liden og stor andemad. Der blev observeret enkelte frøer – sandsynligvis grøn frø.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Liden Andemad	<i>Lemna minor</i>	6
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Alm. Mangeløv	<i>Dryopteris filix-mas</i>	6
Bredbladet Dunhammer	<i>Typha latifolia</i>	8
Lådden Dueurt	<i>Epilobium hirsutum</i>	8
Gul Fladbælg	<i>Lathyrus pratensis</i>	6
Eng-Forglemmigej	<i>Myosotis palustre</i>	
Mose-Bunke	<i>Deschampsia caespitosa</i>	
Kryb-Hvene	<i>Agrostis stolonifera</i>	5
Fladstrået rapgræs	<i>Poa compressa</i>	3
Draphavre	<i>Arrhenatherum elatius</i>	7
Blød Hejre	<i>Bromus hordeaceus ssp. Hordeaceus</i>	3
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata</i>	6
Alm. Kvik	<i>Elytrigia repens</i>	
Lugtløs Kamille	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	
Mælkebøtte ssp.	<i>Taraxacum ssp.</i>	
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9
Feber-Nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	7
Dynd-Padderok	<i>Equisetum fluviatile</i>	5
Prikbladet Perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	4
Vand-Pileurt	<i>Polygonum amphibium</i>	6
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Sværtevæld	<i>Lycopus europaeus</i>	7
Knop-Siv	<i>Juncus conglomeratus</i>	3
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Kruset Skræppe	<i>Rumex crispus</i>	6
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>	8
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8

Burre-Snerre	<i>Galium aparine</i>	8
Blågrøn Star	<i>Carex flacca</i>	4
Ager-Svinemælk	<i>Sonchus arvensis</i>	x
Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Horse-Tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	8
Ahom	<i>Acer pseudoplatanus</i>	7
Vorte-Birk	<i>Betula pendula</i>	x
Engriffet Hvidtjørn	<i>Crataegus monogyna</i>	4
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Grå-Pil	<i>Salix cinerea</i>	4
Alm. Røn	<i>Sorbus aucuparia</i>	4
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	7
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Hassel	<i>Corylus avellana</i>	
Alm. Hylde	<i>Sambucus nigra</i>	9
Sød-Æble	<i>Malus x domestica</i>	
Vedbend	<i>Hedera helix</i>	x
Muse-Vikke	<i>Vicia cracca</i>	x
Krat-Viol	<i>Viola riviniana</i>	x
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	6
Stor Andemad	<i>Lemna polyrrhiza</i>	
Alm. Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	8
Stor Konval	<i>Polygonatum multiflorum</i>	4

Vurdering:

Vegetationen består næsten udelukkende af næringstolerante og næringselskende arter. Den beregnede ekstra ammoniakdeposition til lokaliteten som følge af den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård er 0,1 kg N/ha/år, så den samlede deposition efter udvidelsen vil være ca. 14,8 kg N/ha/år. Arealet omkring lokaliteten bruges allerede nu som udspretningsareal. Lokaliteten vurderes på baggrund heraf ikke at blive påvirket væsentligt af den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård.

Tørre naturtyper

Overdrev nordnordvest for Skræddergård, natur nr. 34 – Geocode BN003092

Besigtiget 21-07-2005.

Lokaliteten er et kvæggræsset overdrev.

<u>Dansk Navn</u>	<u>Latinsk navn</u>	<u>Overdrevsindex¹ og Ellenbergværdi</u>
-------------------	---------------------	---

¹ Overdrevsindexet er et indeks for naturkvalitet på overdrev (udviklet af Bruun & Ejrnæs). Minus-arter indikerer, at overdrevet typisk har været gødet eller dyrket. Ét-points-arter er almindelige på gode overdrev. To-pointsarter

Alm. Røllike	<i>Achillea millefolium</i>		
Alm. Hvene	<i>Agrostis capillaris</i>		
Tidlig Dværgbunke	<i>Aira praecox</i>		1
Vellugtende Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>		x
Blød Hejre	<i>Bromus hordeaceus</i>		3
Hedelyng	<i>Calluna vulgaris</i>	+1	1
Blå-Klokke	<i>Campanula rotundifolia</i>	+1	2
Alm. Hønsetarm	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare var. vulgare</i>		
Femhannet Hønsetarm	<i>Cerastium semidecandrum</i>		x
Horse-Tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	-1	8
Alm. Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>		5
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>		6
Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	-1	8
Fåre-Svingel	<i>Festuca ovina</i>	+1	
Rød Svingel	<i>Festuca rubra</i>		
Gul Snorre	<i>Galium verum</i>		3
Håret Høgeurt	<i>Hieracium pilosella</i>		2
Smalbladet Høgeurt	<i>Hieracium umbellatum</i>	+1	2
Fløjsgræs	<i>Holcus lanatus</i>		5
Alm. Kongepen	<i>Hypochoeris radicata</i>		3
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>		4
Ene	<i>Juniperus communis</i>		
Alm. Rajgræs	<i>Lolium perenne</i>	-1	7
Alm. Kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>	+1	3
Forglemmigej	<i>Myosotis sp.</i>		
Liden Pileurt	<i>Persicaria minor</i>		8
Eng-Rottehale	<i>Phleum pratense ssp. pratense</i>		7
Klit-Fyr	<i>Pinus contorta</i>		
Eng-Rapgræs	<i>Poa pratensis</i>		
Alm. Rapgræs	<i>Poa trivialis</i>	-1	7
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>		x
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>		x
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	-1	7
Glat Hunde-Rose	<i>Rosa canina ssp. canina</i>		
Rødknæ	<i>Rumex acetosella</i>		2
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	-1	9
Græsbladet Fladstjerne	<i>Stellaria graminea</i>		3
Alm. Fuglegræs	<i>Stellaria media</i>	-1	8

findes næsten udelukkende på gamle, ugødskede overdrev. Jo højere pointsum for en lokalitet – jo højere kan naturkvaliteten formodes at være.

Mælkebøtte	<i>Taraxacum sp.</i>	
Flipkrave	<i>Teesdalia nudicaulis</i>	1
Hvid-Kløver	<i>Trifolium repens</i>	6
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	x
Læge-Ærenpris	<i>Veronica officinalis</i>	+1 4

Vurdering:

Lokaliteten er et overdrev med en vegetation bestående af mange typiske overdrevsarter, som er næringsfølsomme, men også mange mere næringstolerante og næringselskende arter. Tålegrænsen for sure overdrev ligger omkring 10-20 kg N/ha/år. På baggrund af artssammensætningen på lokaliteten vurderes den konkrete tålegrænse at ligge omtrent midt i intervallet. Den beregnede ekstra ammoniakdeposition til lokaliteten fra den ønskede produktion på Ø. Skovgård er 0,1 kg N/ha/år, så lokaliteten efter udvidelsen belastes med i alt ca. 14,7 kg N/ha/år. Belastningen fra udspretningsarealer nord for lokaliteten vil ikke øges, idet der allerede i dag sker udspretning på disse arealer. Denne belastning mindskes muligvis endda lidt, idet det efter udvidelsen er planlagt at separere husdyrgødningen før udspretning. Da det ekstra bidrag fra den planlagte udvidelse derfor er begrænset, vurderes det ikke at have væsentlige negative effekter for lokaliteten.

Naturområde øst for Bjergegård, natur nr. 38 – Geokode BN003092

Besigtiget 20-07-2005 (af Karina Lærkedal Sørensen) og 13-06-2006 (af Katrine Bruntse, Bornholms Landbrug).

Området har ifølge ældre kort og luftfoto sandsynligvis været ekstensivt drevet med græsning og høslæt, men driften ser ud til at være ophørt for mange år siden. Lokaliteten fremstår derfor idag som en skovkant under tilgroning. Den østlige ende af området domineres af bl.a. Vild Kørvel og Draphavre. Resten af området veksler mellem lysåbne partier med dominans af Bølget Bunke og trædækkede partier med især Alm. Eg, Ene og Skovfyr. Den sydligste del af det udpegede område indgår i dyrket mark.

Arealet har tidligere været udpeget som §3-overdrev men er slettet af §3-beskyttelsen, idet det på grund af manglende græsning/høslæt nu er domineret af træer og højt voksende græsser.

Plantelisten 20-07-2005 (lavet efter et hurtigt skøn):

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Alm. Hvene	<i>Agrostis capillaris</i>	
Eng-Rævehale	<i>Alopecurus pratensis</i>	7
Vellugtende Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	x
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Draphavre	<i>Arrhenatherum elatius</i>	7
Grå-Bynke	<i>Artemisia vulgaris</i>	
Alm. Hønsetarm	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare var. vulgare</i>	
Femhannet Hønsetarm	<i>Cerastium semidecandrum</i>	x
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>	6
Bølget Bunke	<i>Deschampsia flexuosa</i>	3
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Gul Snerre	<i>Galium verum</i>	3

Blåmunke	<i>Jasione montana</i>	2
Hvid Okseøj	<i>Leucanthemum vulgare s.l.</i>	3
Mark-Krageklo	<i>Ononis repens</i>	2
Skov-Fyr	<i>Pinus sylvestris</i>	x
Lancet-Vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>	x
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Gyvel	<i>Sarothamnus scoparius</i>	
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	x

Plantelisten 13-06-2006:

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Hvid Anemone	<i>Anemone nemorosa</i>	x
Blåhat	<i>Knautia arvensis</i>	4
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Gul Fladbælg	<i>Lathyrus pratensis</i>	6
Græsbladet Fladstjerne	<i>Stellaria graminea</i>	3
Mark-Frytle	<i>Luzula campestris</i>	3
Alm. Gedeblad	<i>Lonicera periclymenum</i>	4
Bølget Bunke	<i>Deschampsia flexuosa</i>	3
Eng-Rapgræs	<i>Poa pratensis</i>	
Fåre-Svingel	<i>Festuca ovina</i>	
Rød Svingel	<i>Festuca rubra</i>	
Draphavre	<i>Arrhenatherum elatius</i>	7
Vellugtende Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	x
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>	6
Håret Høgeurt	<i>Hieracium pilosella</i>	2
Alm. Kongepen	<i>Hypochaeris radicata</i>	3
Rød-Kløver	<i>Trifolium pratense</i>	x
Hedelyng	<i>Calluna vulgaris</i>	1
Mælkebøtte ssp.	<i>Taraxacum sp.</i>	
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9
Prikbladet Perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	4
Alm. Røllike	<i>Achillea millefolium</i>	
Rose	<i>Rose sp.</i>	
Alm. Syre	<i>Rumex acetosa</i>	6
Rødknæ	<i>Rumex acetosella</i>	2
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Snerre	<i>Snerre sp.</i>	

Burresnerre	<i>Galium aparine</i>	
Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Horse-Tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	8
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	7
Vorte-Birk	<i>Betula pendula</i>	x
Engriflet Hvidtjørn	<i>Crataegus monogyna</i>	4
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Mirabel	<i>Prunus cerasifera</i>	
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>	x
Alm. Røn	<i>Sorbus aucuparia</i>	x
Seljerøn	<i>Sorbus intermedia</i>	x
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Ene	<i>Juniperus communis</i>	
Skovfyr	<i>Pinus sylvestris</i>	x
Gyvel	<i>Sarothamnus scoparius</i>	
Alm. Hylde	<i>Sambucus nigra</i>	9
Lancet-Vejbred	<i>Plantago lanceolata</i>	x
Smalbladet Vikke	<i>Vicia angustifolia</i>	x
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	x
Stor Konval	<i>Polygonatum multiflorum</i>	4
Tjærenelike	<i>Lychnis viscaria</i>	2
<u>Rensdyrlav (og andre laver)</u>		

Vurdering:

Vegetationen på lokaliteten består af en blanding af næringsfølsomme, næringstolerante, næringselskende og indifferente arter. Næringsfølsomme arter findes særligt i den vestlige del af området og næringselskende i den østlige del af området. Lokaliteten vil som følge af den planlagte udvidelse modtage en ekstra deposition af ammoniak beregnet til 1,1 kg N/ha/år, så den samlede deposition efter udvidelsen er ca. 16,6 kg N/ha/år. Den højere deposition vil fremme tilgroningen af lokaliteten og de mest næringsfølsomme arter som rensdyrlaverne vil med tiden forsvinde. Området er med dets nuværende status ikke beskyttet mod tilstandsændringer.

Tilgroet lavning vestnordvest for Østre Skovgård, natur nr. 39 – Geocode BN003091

Besigtiget 20-07-2005.

Lokaliteten har tidligere været udpeget som §3-overdrev, men er ikke et overdrev men en tilgroet lavning. Arealet er derfor slettet af §3-beskyttelsen. Plantelisten er lavet efter et hastigt overblik.

<u>Dansk Navn</u>	<u>Latinsk navn</u>	<u>Ellenbergværdi</u>
Rød-Ei	<i>Alnus glutinosa</i>	x
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8

Draphavre	<i>Arrhenatherum elatius</i>	7
Liljekonval	<i>Convallaria majalis</i>	4
Gederams	<i>Epilobium angustifolium</i>	8
Mjødurt	<i>Filipendula sp.</i>	
Prikbladet Perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	4
Hvid Okseøje	<i>Leucanthemum vulgare s.l.</i>	3
Alm. Fredløs	<i>Lysimachia vulgaris</i>	x
Rørgræs	<i>Phalaris arundinacea</i>	7
Eng-Rottehale	<i>Phleum pratense ssp. pratense</i>	7
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Hindbær	<i>Rubus idaeus</i>	6
Grå-Pil	<i>Salix cinerea</i>	
Alm. Hylde	<i>Sambucus nigra</i>	9
Gyvel	<i>Sarothamnus scoparius</i>	
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9

Vurdering:

Det er beregnet, at den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård vil medføre en ekstra ammoniakdeposition til lokaliteten på 1,1 kg N/ha/år, så den samlede deposition herefter vil udgøre ca. 16,9. Eftersom lokaliteten ikke længere kan betegnes som et overdrev, og vegetationen består af overvejende næringstolerante og næringselskende arter, vurderes det, at lokaliteten ikke indeholder naturværdier, som trues væsentligt af den planlagte udvidelse.

Skov sydøst for Østre Skovgård, natur nr. 29 – Geocode BN003575

Besigtiget 20-07-2005.

Lokaliteten er en blandet skov med tæt underskov. Der er desuden et stengærde.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Alm. Hvene	<i>Agrostis capillaris</i>	
Sand-Løg	<i>Allium vineale</i>	
Vellugtende Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	x
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Draphavre	<i>Arrhenatherum elatius</i>	7
Vorte-Birk	<i>Betula pendula</i>	x
Dun-Birk	<i>Betula pubescens</i>	3
Håret Star	<i>Carex hirta</i>	5
Alm. Star	<i>Carex nigra</i>	
Skov-Star	<i>Carex sylvatica</i>	5
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>	x
Femhannet Hønsetarm	<i>Cerastium semidecandrum</i>	x

Alm. Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>	5
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>	6
Mose-Bunke	<i>Deschampsia caespitosa</i>	
Alm. Mangeløv	<i>Dryopteris filix-mas</i>	6
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>	3
Skov-Padderok	<i>Equisetum sylvaticum</i>	4
Bøg	<i>Fagus sylvatica</i>	x
Alm. Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>	5
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Skov-Hanekro	<i>Galeopsis bifida</i>	6
Burre-Snerre	<i>Galium aparine</i>	
Stinkende Storkenæb	<i>Geranium robertianum</i>	7
Eng-Nellikerod	<i>Geum rivale</i>	4
Feber-Nellikerod	<i>Geum urbanum</i>	7
Grønblomstret Bjørneklo	<i>Heracleum sphondylium ssp. sibiricum</i>	
Fløjlgræs	<i>Holcus lanatus</i>	5
Krybende Hestegræs	<i>Holcus mollis</i>	3
Vandnavle	<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	2
Prikbladet Perikon	<i>Hypericum perforatum</i>	4
Haremad	<i>Lapsana communis</i>	7
Gul Fladbælg	<i>Lathyrus pratensis</i>	6
Alm. Gedeblad	<i>Lonicera periclymenum</i>	4
Sump-Kællingetand	<i>Lotus pedunculatus var. pedunculatus</i>	4
Foder-Lucerne	<i>Medicago sativa</i>	x
Alm. Bingelurt	<i>Mercurialis perennis</i>	7
Skov-Salat	<i>Mycelis muralis</i>	
Skovsyre	<i>Oxalis acetosella</i>	6
Rapgræs	<i>Poa sp.</i>	
Sølv-Potentil	<i>Potentilla argentea coll.</i>	
Krybende Potentil	<i>Potentilla reptans</i>	5
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Glat Hunde-Rose	<i>Rosa canina ssp. canina</i>	
Hindbær	<i>Rubus idaeus</i>	6
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9
Øret Pil	<i>Salix aurita</i>	3
Grå-Pil	<i>Salix cinerea</i>	
Alm. Røn	<i>Sorbus aucuparia</i>	x
Græsbladet Fladstjerne	<i>Stellaria graminea</i>	3

Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>	5
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9
Tveskægget Ærenpris	<i>Veronica chamaedrys</i>	x
Alm. Svaleurt	<i>Chelidonium majus</i>	

Vurdering:

Skovbundsfloraen består hovedsagelig af næringstolerante og næringselskende arter med indslag af næringsfølsomme arter. Det er beregnet, at den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård vil medføre en ekstra ammoniakdeposition til lokaliteten på 4,7 kg N/ha/år, så den samlede deposition efter udvidelsen vil være ca. 23,4 kg N/ha/år. Skovens tålegrænse vurderes på baggrund af artssammensætningen at ligge i den midterste til øvre ende af tålegrænseintervallet for løvskov på muldbund på 20-30 kg N/ha/år. Skovens tålegrænse vurderes hermed ikke at være overskredet, hvorfor naturværdierne ikke anses for truede af den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård.

Lavning med krat nordvest for Østre Skovgård, natur nr. 28 – Geokode BN003576

Besigtiget 20-07-2005.

Lokaliteten er en krattilvokset lavning og er altså ikke beskyttet af §3. Der er ikke udarbejdet en planteliste for lokaliteten. Lokaliteten anses ikke for at rumme naturværdier, som trues af den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård.

Skov ved Nexøvej nordøst for Øster Skovgård, natur nr. 23 – Geokode BN003577

Besigtiget 20-07-2005.

Lokaliteten er en lysåben skov med fugtige områder. Trælaget domineres af Alm. Eg.

Dansk Navn	Latinsk navn	Ellenbergværdi
Spids-Løn	<i>Acer platanoides</i>	x
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	7
Alm. Hvene	<i>Agrostis capillaris</i>	
Rød-Ei	<i>Alnus glutinosa</i>	x
Vellugtende Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	x
Vild Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	8
Draphavre	<i>Arrhenatherum elatius</i>	7
Vorte-Birk	<i>Betula pendula</i>	x
Bjerg-Rørhvene	<i>Calamagrostis epigeios</i>	6
Håret Star	<i>Carex hirta</i>	5
Blære-Star	<i>Carex vesicaria</i>	5
Alm. Knopurt	<i>Centaurea jacea</i>	x
Alm. Hønsetarm	<i>Cerastium fontanum ssp. vulgare var. vulgare</i>	
Femhannet Hønsetarm	<i>Cerastium semidecandrum</i>	x

Ager-Tidsel	<i>Cirsium arvense</i>	7
Kær-Tidsel	<i>Cirsium palustre</i>	3
Horse-Tidsel	<i>Cirsium vulgare</i>	8
Alm. Hundegræs	<i>Dactylis glomerata ssp. glomerata</i>	6
Mose-Bunke	<i>Deschampsia caespitosa</i>	
Bølget Bunke	<i>Deschampsia flexuosa</i>	3
Alm. Mangeløv	<i>Dryopteris filix-mas</i>	6
Kær-Dueurt	<i>Epilobium palustre</i>	2
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>	3
Tørst	<i>Frangula alnus</i>	x
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	
Skov-Hanekro	<i>Galeopsis bifida</i>	6
Kær-Snerre	<i>Galium palustre ssp. palustre</i>	4
Gul Snerre	<i>Galium verum</i>	3
Eng-Nellikeroed	<i>Geum rivale</i>	4
Fløjlgræs	<i>Holcus lanatus</i>	5
Krybende Hestegræs	<i>Holcus mollis</i>	3
Kantet Perikon	<i>Hypericum maculatum</i>	
Glanskapslet Siv	<i>Juncus articulatus</i>	2
Lyse-Siv	<i>Juncus effusus</i>	4
Ene	<i>Juniperus communis</i>	
Alm. Rajgræs	<i>Lolium perenne</i>	7
Sump-Kællingetand	<i>Lotus pedunculatus var. pedunculatus</i>	4
Majblomst	<i>Maianthemum bifolium</i>	3
Vand-Mynte	<i>Mentha aquatica</i>	
Vand-Pileurt	<i>Persicaria amphibia</i>	
Fersken-Pileurt	<i>Persicaria maculosa</i>	
Glat Vejbred	<i>Plantago major</i>	6
Vejbred	<i>Plantago sp.</i>	
Alm. Engelsød	<i>Polypodium vulgare</i>	2
Sølv-Potentil	<i>Potentilla argentea coll.</i>	
Tormentil	<i>Potentilla erecta</i>	2
Fugle-Kirsebær	<i>Prunus avium</i>	5
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>	x
Alm. Eg	<i>Quercus robur</i>	x
Nedbøjet Ranunkel	<i>Ranunculus flammula</i>	
Lav Ranunkel	<i>Ranunculus repens</i>	7
Brombær	<i>Rubus sect. Rubus</i>	
Rødknæ	<i>Rumex acetosella</i>	2
Butbladet Skræppe	<i>Rumex obtusifolius</i>	9

Alm. Hylde	<i>Sambucus nigra</i>	9
Gyvel	<i>Sarothamnus scoparius</i>	
Græsbladet Fladstjerne	<i>Stellaria graminea</i>	3
Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>	5
Skov-Elm	<i>Ulmus glabra</i>	7
Stor Nælde	<i>Urtica dioica</i>	9
Mark-Ærenpris	<i>Veronica arvensis</i>	x
Smalbladet Vikke	<i>Vicia angustifolia</i>	x
Gærde-Vikke	<i>Vicia sepium</i>	
Håret Viol	<i>Viola hirta</i>	3
Fingerbøl	<i>Digitalis purpurea</i>	
Ædelgran	<i>Abies sp.</i>	
Alm. Svaleurt	<i>Chelidonium majus</i>	

Vurdering:

Skovbundsfloraen består af en blanding af næringsfølsomme, næringstolerante og næringselskende arter. Den er forholdsvis artsrig, hvilket har sammenhæng med, at skoven er lysåben, og at der forefindes både tørre og fugtige områder. Det er beregnet, at skoven som følge af den planlagte udvidelse på Ø. Skovgård vil modtage en ekstra ammoniakdeposition på 0,7 kg N/ha/år, så den samlede deposition efter udvidelsen vil være ca. 15,9 kg N/ha/år. Da skov har en høj ruhedsfaktor kan den faktiske deposition dog være højere. Skovens tålegrænse vurderes på baggrund af artssammensætningen, hvor der er et relativt stort indslag af næringsfølsomme arter, at ligge i den nedre ende af tålegrænseintervallet for løvskov på muldbund på 20-30 kg N/ha/år. Det vurderes, at tålegrænsen formodentlig ikke overskrides af den planlagte udvidelse, hvorfor naturværdierne ikke trues af udvidelsen.

Bilag 6 □ Beredskabsplan

Beredskabsplan for

Ø. SKOVBÅRD
Nexøvej 72
3720 Aakirkeby

INDHOLDSFORTEGNELSE

TELEFONNUMERE
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS
OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS
KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE
TRANSPORT AF BEKÆMPELSMIDLER
KORT OVER EJENDOMMEN

Udarbejdet af Kim Olssen

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse eventuelle uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til eventuel indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.
Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i rød mappe på kontoret.
Kopi af beredskabsplanen findes i blå mappe på kontoret/kantine.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- Trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v. -

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

På Bornholms Regionskommunens hjemmeside kan man endvidere se mere om, hvorledes man skal forholde sig i forhold til akut forurening: www.brk.dk

Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon på Nexøvej 72, 3720 Aakirkeby står i stuehuset og har nr. 56974590.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	56920000	dag
Falck	kontaktes på telefon	70102070	dag eller nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon	112	dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon	56952233	dag eller nat
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	56470035	dag eller nat
Landbocenteret	kontaktes på telefon	56907800	dag eller nat
Dyrlæge	kontaktes på telefon	56974962	dag eller nat
Foderstofforretning	kontaktes på telefon	56943000	dag eller nat
Elektriker	kontaktes på telefon	56470357	dag eller nat
Smeden	kontaktes på telefon	56974056	dag eller nat
VVS	kontaktes på telefon	56974050	dag eller nat
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	40410057	dag eller nat

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
Er der tilskadekomne - hvor mange –
Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren, Kim Olssen, på tf. 40460693/56489693

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier

Placering af slukningsmateriel er angivet på kort 2.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet
oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
Hvor det brænder
Brandens omfang
Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
Pulverslukker, se kort 2.

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112
oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, Kim Olssen, på tlf. 40460693

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 56920000

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Er gyllen løbet til dræn skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe.

Medhjælp/fodermester på tlf. 28796516/61548463/28796601

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie - RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

Kontakt ejeren, Kim Olssen på tlf. 40460693

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 59920000

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd (se kort 1).

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe.

Medhjælp/fodermester på tlf. 28796516/61548463/28796601

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet

I kornmagasinet (bygning 5 – se kort 3) findes der savsmuldspakker og kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Ved nord gavlen af bygning 2 sidder stophane (se kort 4).

Ved vest gavlen af rundbuehallen længst mod syd sidder stophane (se kort 4).

Ved øst gavlen af foderladen sidder stophane (se kort 4).

Elektricitet

Hovedafbryder sidder:

I hver enkelt af rundbuehallerne ved vest gavlene.

I foderladen

I kornmagsinet ved nord gavlen

På væggen mellem bygning 3 og 4.

(se kort 4)

Nye ampere sikringer opbevares i sikringskab.

Der bruges automatsikringer.

Afbryder til ventilation sidder ved forrum.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring 56930930 og forhør om varigheden af udfaldet.

Eventuelt i værdsæt opstart af nødstrømsgenerator.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved held.

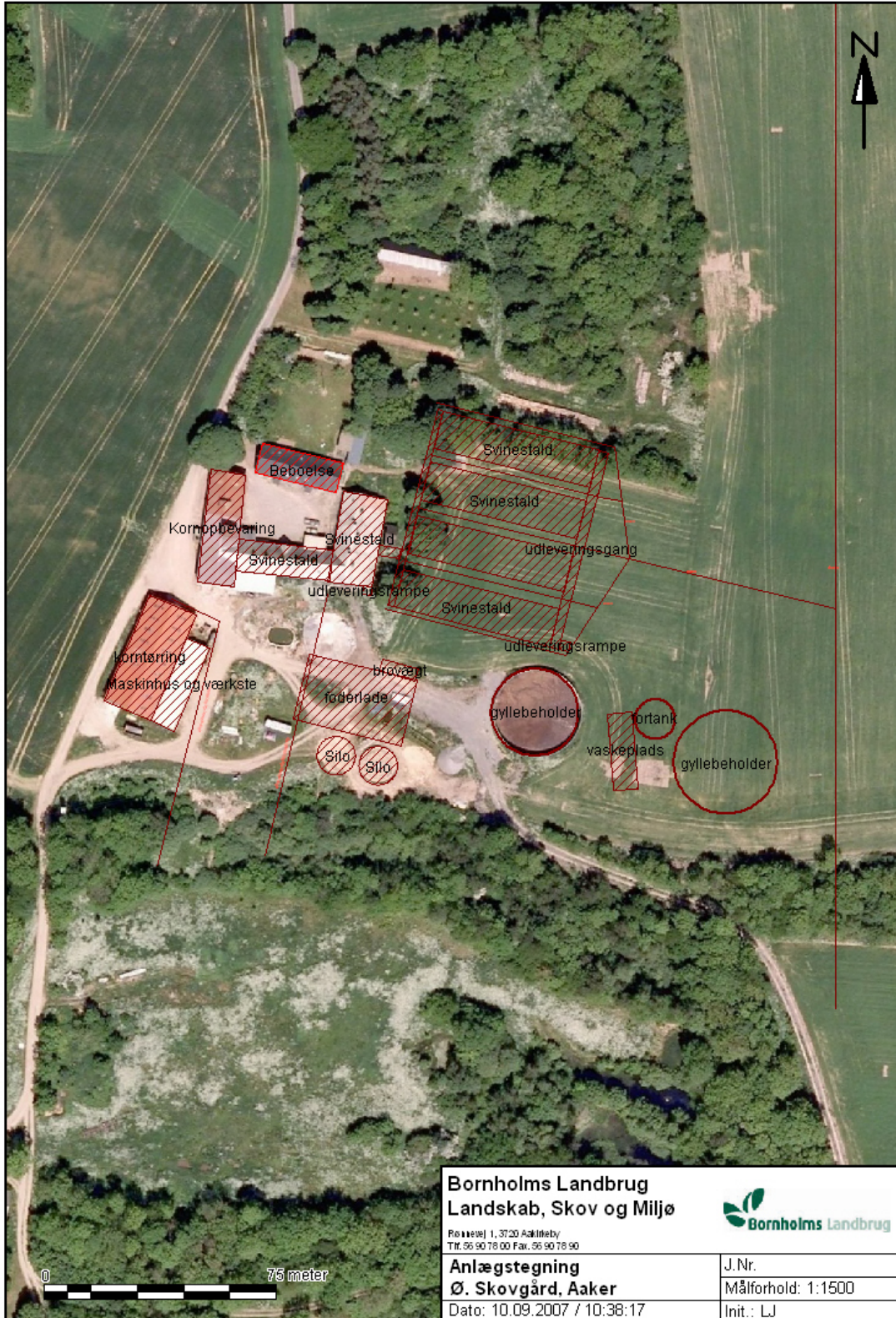
Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpeudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

KORT OVER EJENDOMMEN

Bornholms Landbrug Landskab, Skov og Miljø		
Rønnedej 1, 3720 Aakirkeby Tlf. 96 90 78 00 Fax. 96 90 78 90		
Anlægstegning Ø. Skovgård, Aaker	J.Nr. Målforhold: 1:1500	
Dato: 10.09.2007 / 10:38:17	Init.: LJ	

EJENDOMS OVERSIGT MED ANGIVELSE AF SLUKNINGSMATERIEL

Grundrids

Oversigt over ejendommens bygninger

Produktionsform: Planteavl

Adresse: Nexøvej 72, 3720 Aakirkeby

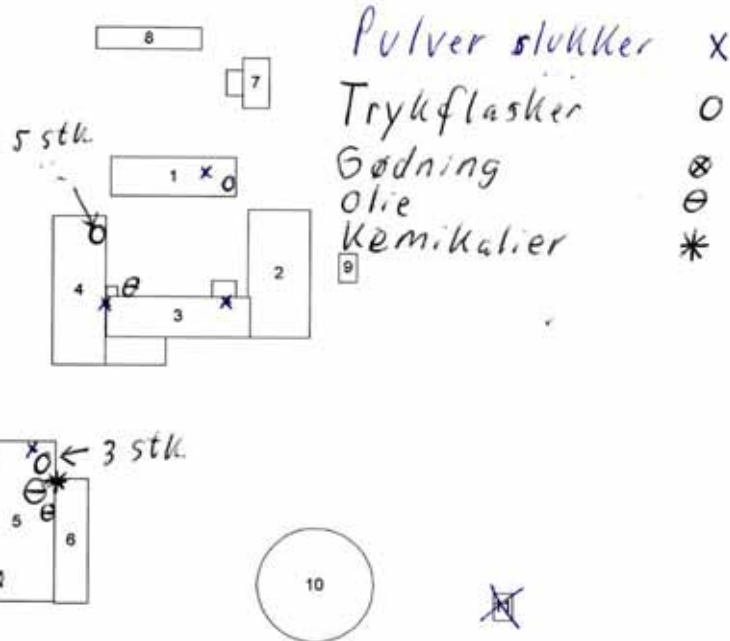
Alm. Brand Alm. Brand

I. Torvegade 26
Telefon 56945631

Side 1 af 4

Dato 22.11.2001

Grundrids

Bygninger	Bygnr.	Gruppe	Anvendelse	Areal/Rumfang (m2/m3)	Forsikringssum (kr.)
	1		Beboelse i flere plan	241	
	2	1	Stald til slagtesvin	396	
	3	1	Stald til slagtesvin	396	
	4	1	Kornmagasin med kornterrace	383	
	5	2	Kornmagasin	594	
	6	2	Maskinhus	202	
	7		Brændehus	67	
	8		Redskabehus uden halm	115	
	9		Redskabehus uden halm	25	
	10		Gylletank	2.553	
	11		Kornmagasin	24	

EJENDOMSOVERSIGT MED ANGIVELSE AF OPSUGENDE MATERIALE

Grundrids

Oversigt over ejendommens bygninger

Produktionsform: Planteavl

Adresse: Nexøvej 72, 3720 Aakirkeby

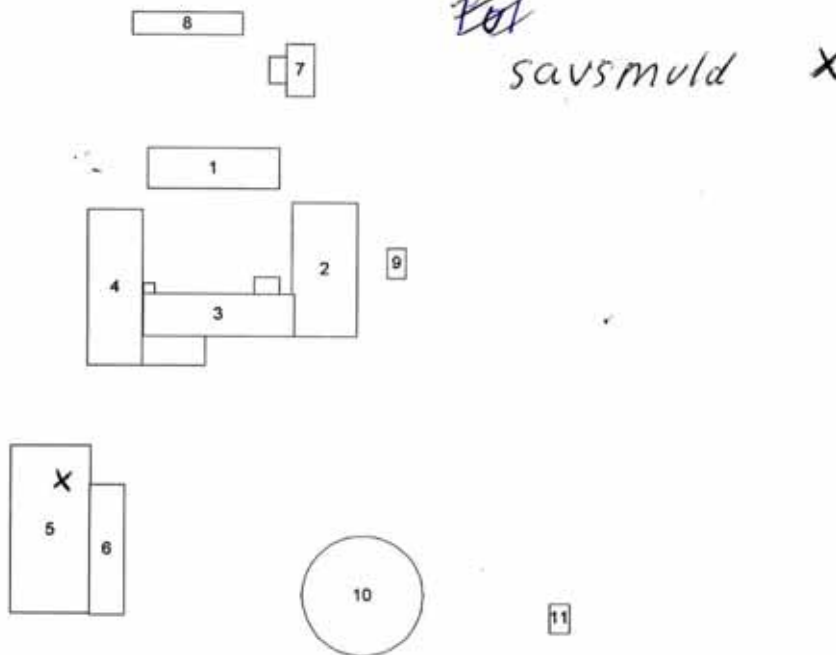
Alm. Brand Alm. Brand

I. Torvegade 26
Telefon 56945631

Side 1 af 4

Dato 22.11.2001

Grundrids

Bygninger	Bygnr.	Gruppe	Anvendelse	Areal/Rumfang (m2/m3)	Forsikringssum (kr.)
	1		Beboelse i flere plan	241	
	2	1	Stald til slagtesvin	396	
	3	1	Stald til slagtesvin	396	
	4	1	Kommagasin med komterring	383	
	5	2	Kommagasin	594	
	6	2	Maskinhus	202	
	7		Brændehus	87	
	8		Redskabehus uden halm	115	
	9		Redskabehus uden halm	25	
	10		Gylletank	2.553	
	11		Kommagasin	24	

EJENDOMSOVERSIG MED ANGIVELSE AF STOPHÄNER TIL VAND OG HOVEDAFBRYDERE TIL EL

Grundrids

Øversigt over ejendommens bygninger

Produktionsform: Planteavl

Adresse: Nexøvej 72, 3720 Aakirkeby

Alm. Brand Alm. Brand

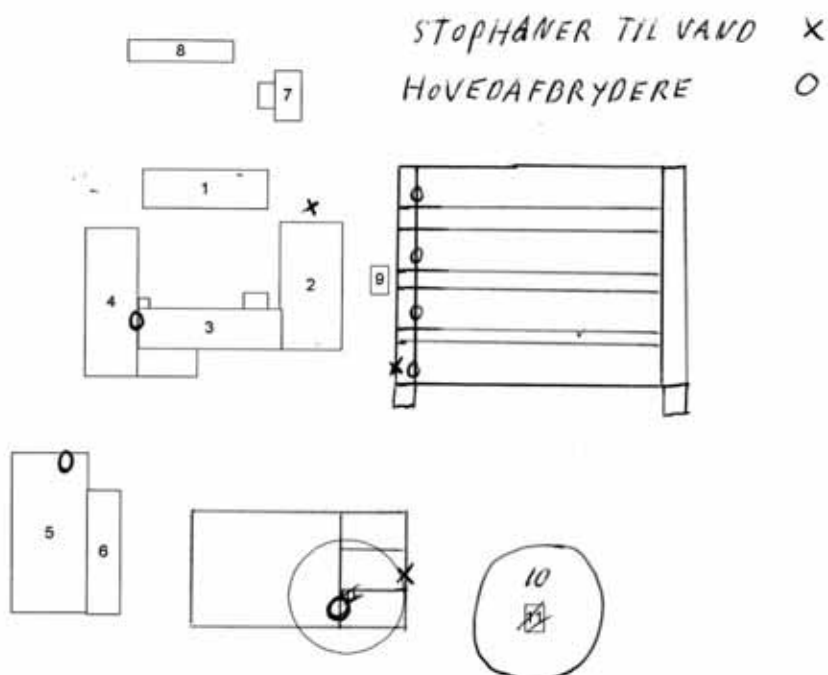
1. Torvegade 26

Telefon 56945631

Side 1 af 4

Dato 22.11.2001

Grundrids

Bygninger	Bygnr.	Gruppe	Anvendelse	Areal/Rumfang (m ² /m ³)	Forsikringssum (kr.)
	1		Beboelse i flere plan	241	
	2	1	Stald til slagtesvin	396	
	3	1	Stald til slagtesvin	396	
	4	1	Kømmagasin med kørtæring	383	
	5	2	Kømmagasin	594	
	6	2	Maskinhus	202	
	7		Brøndehus	87	
	8		Redskabehus uden halm	115	
	9		Redskabehus uden halm	25	
	10		Gylletank	2.553	
	11		Kømmagasin	24	

Bilag 7 □ Modtagne indlæg i 1. offentlighedsfase

I den første offentlighedsfase fra 26. marts til 25. april 2005 har Bornholms Regionskommune modtaget to skriftlige henvendelser. Henvendelserne er resumeret nedenfor.

Ole Kaas, Kaasegård har meddelt, at hans arealer var indtegnet som udspretningsareal for Ø. Skovgård i debatoplægget, men dette ikke var korrekt, da han ikke havde en aftale med Kim Kure.

Natur & Miljøs kommentar til Ole Kaas henvendelse:

De omtalte arealer figurere ikke længere som udspretningsareal for Ø. Skovgård.

Jytte Herdis & Kurt V. Larsen, Nexøvej 74 har fremsendt følgende bemærkninger til debatoplægget: Deres ejendomsværdi vil blive forringet som følge af udvidelsen på Ø. Skovgård pga. øgede belastning af gyllelugt, flueplage, støj, og støvgener og med risiko for grundvandsforurening. Leverancerne af gylle til Biokraft A/S vil betyde at den fælles privat vej vil udsættes for øget belastning og der vil blive mere trafikstøj.

Natur & Miljøs kommentar til henvendelsen fra Nexøvej 74:

Tab i ejendomsværdi ligger udenfor rammerne for en VVM-redegørelse, men nærværende VVM-redegørelse indeholder en beskrivelse af de socioøkonomiske forhold omkring projektet.

I nærværende VVM-redegørelse er forhold omkring fluer, støj og støv beskrevet i detaljer. Endvidere udarbejdes der en miljøgodkendelse til Ø. Skovgård, hvori der opstilles vilkår for driften på Ø. Skovgård. Der er i VVM-redegørelsen lavet beregninger over lugtgener. Beregninger har vist, at ingen naboer ligger indenfor geneafstand til boliger udenfor samlet bebyggelse. Nærmeste beboelse er placeret på Nexøvej 74 og Ølenevej 37A. Begge beboelser er beliggende ca. 235 m fra nærmeste stald på Ø. Skovgård. Dvs. at afstanden fra centrum af kildeområdet er større. Ejendommen på Ølenevej 37A ejes af ansøger. Der forekommer heller ikke samlet bebyggelse, byzone m.v. inden for de øvrige genegrænser.

I henhold til lovudkast til ny lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug vil der blive krav om overdækning af gyllebeholdere indenfor en afstand af 300 m til nabobeboelse. Da der etableres gyllelagune på Ø. Skovgård, som er en lukket beholder, efterkommes dette krav.

Natur & Miljø har vurderet, at udvidelsen på Ø. Skovgård ikke vil påvirke grundvandet, se afsnittet om Grundvand i VVM-redegørelsen.

Mht. trafik vil der også efter udvidelsen være trafik på den fælles privat vej forbi Nexøvej 74, men det er planen, at vejen forbi Ølenevej 37A (som ansøger ejer) skal forbedres, således at denne adgangsvej kan benyttes til så mange transportere som muligt. Det er desuden denne adgangsvej til Ø. Skovgård, som skal anvendes i forbindelse med udspretning af husdyrgødning.

Bilag 8 □ Modtagne indlæg i 2. offentlighedsfase

I den første offentlighedsfase fra 23. december 2006 til 19. februar 2007 har Bornholms Regionskommune modtaget to skriftlige henvendelser. Henvendelserne er resumeret nedenfor.

Ejerne af Nexøvej 70, Nexøvej 74 og Nexøvej 76, 3720 Aakirkeby udtrykker bekymring over den forestående udvidelse på Ø. Skovgård pga. der vil blive øget trafik på den fælles privat vej med ind- og udkørsel til Nexøvej. Endvidere ønsker nævnte lodsejere ikke, at den fælles privat vej skal udbygges og forstærkes samt at kastanietræerne langs et stykke af privatvejen fælles. Derfor er deres fælles indstilling, at al erhvervstransport skal foregå ad Østre Skovgårds egen vej til Ølenevej. Den private fællesvej bør udelukkende forbeholdes privatkørsel og naturligvis kørsel med post og dagrenovation.

Foreningen Bornholm, ejer af Egeby mølle, Nexøvej 74A vil gerne tilslutte sig ønsket om, at kastanietræerne langs med den fælles privat vej ikke fældes, idet foreningen er af den opfattelse at en fældning af træerne vil betyde at miljøet omkring den bygningsfredede mølle ødelægges.

Teknik & Miljøs kommentar til henvendelser fra henholdsvis Nexøvej 70, 74 og 76 og Foreningen Bornholm:

Ø. Skovgård kan ikke nægtes retten til at bruge den fælles privat vej til erhvervskørsels. Ifølge Vejvirksomhedens register for adgangsbeholdning jfr. vejlovens § 72, står der at den pågældende indkørsel til Nexøvej 72 m.fl. må bruges til landbrug og marker. Derfor er der ingen problemer i denne type trafik. For så vidt angår udvidelse af den private fællesvej og fældning af de omtalte kastanietræer er dette en sag mellem de involverede parter.

Ejeren af Ø. Skovgård har dog valgt at anlægge en vej syd om Ø. Skovgård, som får udkørsel ved Rågelund, Nexøvej 78, 3720 Aakirkeby. Det er meningen, at al erhvervskørsels til Ø. Skovgård skal foregå ad denne adgangsvej. Teknik & Miljø vurderer derfor, at adgangsvejen til Ø. Skovgård, som er fælles med Nexøvej 70, 74 og 74A ikke blive belastet som følge af udvidelsen, se nærværende miljøgodkendelse.